

Türkiye Cumhuriyeti
Ticaret Bakanlığı

Republic of Turkey
Ministry of Trade

KİGALİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ RAPORU

RUANDA

Raporu Hazırlayan :
Kigali Ticaret Müşavirliği
Ticaret Müşaviri Emrah UZUN
2026

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ (RUANDA GENEL BİLGİLER)

1. RUANDA MÜTEAHHİTLİK SEKTÖRÜ

- 1.1. Ruanda Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2024-2025 Yılı Bilgileri ve 2025-2026 Yılı Beklentileri
- 1.2. Kısa ve Uzun Vadede Uluslararası İhaleye Çıkılacak Önemli Projeler
- 1.3. Projelerin Finansmanı
- 1.4. Sektördeki İş Fırsatları
- 1.5. Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar
- 1.6. Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı
- 1.7. Kalifiye İşgücü Temini
- 1.8. Enerji Maliyetleri
- 1.9. Ülkede Müteahhitlik Projesi Yürüten 3. Ülkeler ve Firmaları
- 1.10. Ülke Firmaları ile İşbirliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.)

2. TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ

- 2.1. Ülkenin Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2024-2025 Yılı Bilgileri ve 2025-2026 Yılı Beklentileri

3. MÜTEAHHİTLİK, TEKNİK MÜŞAVİRLİK YABANCI YATIRIM MEVZUATI

- 3.1. Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü Düzenleyen Mevzuata İlişkin Bilgi
- 3.2. Yabancı Yatırım Mevzuatına İlişkin Bilgi
- 3.3. Yabancı İşçi Çalıştırma, Oturma İzinleri, Vergiler Sosyal Güvenlik Giderleri ve Şirket Kuruluşlarına İlişkin Bilgi

4. TÜRK FİRMALARININ FAALİYETLERİ

- 4.1. Türk Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmalarının Ülkede Takip Edilen Projeler
- 4.2. Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar

5. GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

6. FAYDALI KAYNAKLAR

RUANDA GENEL BİLGİLER

Resmi Adı: Ruanda Cumhuriyeti

Başkenti: Kigali

Bağımsızlık Tarihi: 1 Temmuz 1962

Yönetim Biçimi: Cumhuriyet

Devlet Başkanı: Paul Kagame

Başbakan: Edouard NGIRENTE

Resmi Dil: Kinyarwanda, İngilizce ve Fransızca

Yüzölçümü: 26.338 km²

Nüfus: 13.8 milyon kişi

Diplomatik İlişkilerin Tesisi: 1976'da açılan Kinşasa Büyükelçiliğimizin Ruanda'ya akredite olması ile diplomatik ilişkilerimiz başlamış, Aralık 2014'te Kigali Büyükelçiliğimiz açılmıştır.

Büyükelçimiz: Aslan Alper Yüksel

Ticaret Müşavirimiz: Emrah UZUN (23 Temmuz 2024 tarihi itibariyle atanmış olup Kigali Ticaret Müşavirliği ofis kurulum faaliyetleri Aralık 2024 itibariyle faaliyete geçmiştir.)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: ACP, AfDB, AU, COMESA, EAC, FAO, G-77, ILO, IMF, Interpol, ISO, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, WHO, WTO

Çok Taraflı İlişkilerde Ruanda'nın Pozisyonu: 22 Mayıs 1995 tarihinden bu yana Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesidir. Afrika Grubu, AB tarafından tarım alanında tercih sağlanan Afrika, Karayip ve Pasifik Ülkeleri'nden oluşan ACP grubu üyesidir. Afrika Grubu üyesi ülkeler, ACP grubu üyesi ülkeler ve En Az Gelişmiş Ülkelerden oluşan G90'a üyedir. En az Gelişmiş Ülkeler grubuna üyedir

Ruanda'nın Ülkemizdeki Temsilcileri: Ankara Büyükelçisi Charles KAYONGA

KEK Eşbaşkanları: KEK'i kurucu anlaşma henüz yürürlüğe girmemiştir.

İş Konseyi Eşbaşkanları: Selim Bora (Summa Turizm Yatırımcılığı A.Ş., Yönetim & İcra Kurulu Başkanı) Jeanne Françoise Mubiligi (Ruanda Özel Sektör Federasyonu)

THY Seferleri: THY, İstanbul-Kigali-Entebbe-İstanbul seferleri haftada 7 uçuş olmak üzere devam etmektedir.

Dış Ticaret:

Ülkenin Dünyadan İthalatı: **2024:** 7.420 Milyar Dolar, **2025:** 5.526 Milyar Dolar

Ülkenin Dünyadan İhracatı: **2024:** 3.047 Milyar Dolar, **2025:** 2.265 Milyar Dolar

Türkiyenin Ülkeden İthalatı: **2024:** 4.793 Milyon Dolar, **2025:** 7.505 Milyon Dolar

Türkiyenin Ülkeden İhracatı: **2024:** 35.540 Milyon Dolar, **2025:** 130.042 Milyon Dolar

İkili Dış Ticaret Haemi: **2024:** 39.467 Milyon Dolar, **2025:** 137.547 Milyon Dolar

İkili Dış Ticaret Dengesi: **2024:** 29.881 Milyon Dolar, **2025:** 122.537 Milyon Dolar

GSYİH: **2023:** 14.09 Milyar Dolar, **2024:** 14.28 Milyar Dolar **2025:** 14.45 Milyar Dolar

Kişi Başına Düşen GSYİH: **2023:** 1.040 Dolar, **2024:** 1.029 Dolar, **2025:** 1.048 Dolar

İşsizlik Oranı: **2024:**%15,30, **2025:** %13.4

Döviz Kuru: 1 Dolar=1.463 RWF (2026 Nisan)

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

1.RUANDA MÜTEAHHİTLİK SEKTÖRÜ

1.1. Ruanda Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2024-2025 Yılı Bilgileri ve 2025-2026 Yılı Beklentileri

Ruanda'nın müteahhitlik sektörü, 2024-2025 yıllarında büyük altyapı projelerinin etkisiyle güçlü bir büyüme kaydetmiş ve 2025-2026 dönemi için beklentiler oldukça olumlu olmuştur. Sektör, hükümet yatırımları ve kentleşmenin etkisiyle Afrika'nın en hızlı büyüyen inşaat pazarlarından biri olma yolunda ilerlemektedir. Ruanda, Vision 2050 projesiyle uyumlu olarak 2050 yılına kadar nüfusun tüm kesimleri için yeterli ve erişilebilir bir resmi konut sektörüne sahip olmayı hedeflemektedir.

	2024-2025 Mevcut Durum	2025-2026 Yılı Beklentileri
Sektörün Piyasa Büyüklüğü	Piyasa Büyüklüğü 2024'te 1.3 Milyar Dolar, 2025'te 1.4 Milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.	Piyasa Büyüklüğü 2026 yılında 1.5 milyar dolar, 2030'a kadar ise yaklaşık 2 milyar dolar olması beklenmektedir.
Genel Ekonomik Büyüme Oranı	Ruanda GSYİH, 2024-2025 yılında 23.388 milyar RWF(15.98 Milyar USD) olarak gerçekleşmiştir. Genel Büyüme Oranı 2025 yılı birinci çeyrekte %6.5, ikinci çeyrekte %7.8, üçüncü çeyrekte %11.8, dördüncü çeyrekte ise %11.2 büyüme kaydetmiştir. Ortalama ise %9.4 büyüme kaydetmiştir. Sektörlere göre yıllık büyüme oranları; tarım %7, Sanayi %11, Hizmetler %9 şeklindedir.	IMF'nin 2025 yılı Nisan ayında yayımladığı ve Sahraaltı Afrika'daki ülkelerin 2026 tahmini büyüme oranlarına ilişkin yayımlamış olduğu rapora göre, Ruanda'nın, Sahraaltı Afrika'da 2026 yılında %7.5 oranında büyüme kaydedeceği projeksiyonunu yapmıştır. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Ruanda'nın kredi notunu 2026 yılında B+ olarak teyit etmiş ve görünümünü "negatif"ten "durağan"a çevirmiştir. Bu, ülkenin dış finansmana erişimindeki belirsizliklerin azaldığının bir göstergesidir .
Sektördeki Büyüme Oranı ve Sektörün Ekonomideki Payı	Sektör, genel ekonomik büyüme oranından daha fazla büyümüş olup, 2024 yılında %10, 2025 yılında %11 büyüme kaydetmiştir. Sektörün ekonomideki payı diğer bir deyişle Ruanda'nın GSYİH'sına yaklaşık %16 oranında katkıda bulunmaktadır.	2026 ve devamında ekonomik büyümenin potansiyel itici gücü olan sektörün minimum %7'nin üzerinde büyümesi beklenmektedir. Sektörün 2026 yılında da yaklaşık %16-17 oranında Ruanda'nın GSYİH'sına katkıda bulunması beklenmektedir.
Ana Zorluklar	Genel olarak sektördeki ana zorluklar, inşaat malzemelerindeki (çimento, demir) ciddi fiyat artışları ve arz sıkıntısıdır.	Ayrıca yüksek kamu borcu (2025'de GSYH'nın %79'u), vasıflı işgücü eksikliği ve ithal malzemelere bağımlılık da sektördeki ana zorluklarındandır.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

1.2.Kısa ve Uzun Vadede Uluslararası İhaleye Çıkarılacak Önemli Projeler

Kısa ve uzun vadede uluslararası ihaleye çıkması beklenen veya ihale süreci devam eden başlıca projeler aşağıdaki gibidir.

A. Kısa Vadeli Projeler (2026-2027)

-Kigali Merkezi Kanalizasyon Sistemi: Kigali şehir merkezi (CBD) için 92 km uzunluğunda bir kanalizasyon ağı ve Giticyinyoni bölgesinde 12.000 m³/gün kapasiteli bir arıtma tesisi inşa edilecektir. Proje yaklaşık 208.000 haneye hizmet verecektir. Daha önce işe başlayan yüklenici sözleşme yükümlülüklerini yerine getiremediği için süreç durmuştur. Ruanda Altyapı Bakanı'nın Mart 2026'da parlamentoya verdiği bilgiye göre, mevcut sözleşmenin feshedilmesinin ardından Nisan 2026 itibarıyla yeni bir müteahhit aranmaya başlanacaktır. **Proje Değeri, 96 milyon dolardır.**

-Gahanga Hills Project: 892 konut inşaaı. 4 Mart 2026'daki Kabine toplantısının ardından Hükümet, Kicukiro Bölgesi, Gahanga Sektöründe büyük ölçekli bir konut projesi olan Gahanga Hills Projesini onaylamış ve yakın zamanda ihaleye çıkılması planlanmaktadır. **Proje değeri 48 milyon dolardır.**

-Yol Altyapısı Geliştirme Projesi- Ngororero Bölgesi, Ruanda hükümeti 13 Mart 2026 tarihinde 31.8 km asfalt yol inşa etme planlarını açıklamıştır. Proje, **Kazabe-Rutsiro yoluna bağlanan altı sektörü kapsayan 28 km'lik yol, Ngororero kasabası içinde 3,8 km'lik şehir içi yolu kapsamaktadır. Proje Değeri 22 milyon dolardır.**

-Gasabo Bölgesi Enerji Dağıtım Şebekesi (ASCENT Projesi): Gasabo bölgesinde, yaklaşık 10.340 ahşap direk ve 414 çelik direk montajı ile 543 km kablo döşenmesi dahil olmak üzere, alçak ve orta gerilim hatlarının tasarımı, tedariki ve kurulumu projesidir. Dünya Bankası ve Asya Altyapı Yatırım Bankası tarafından finanse edilmektedir. Bu ihaleye katılım için firmaların son 10 yıl içinde en az 10.7 milyon USD değerinde 2 benzer işi tamamlamış olması ve yıllık ortalama cirosunun 15.4 milyon USD'nin üzerinde olması gerekmektedir. Ayrıca 300,000 USD tutarında teklif teminatı istenmektedir. **Proje Değeri 25 milyon dolardır**

-Bugesera Bölgesi Sulama Projeleri (2 ayrı ihale) – 1. İhale: Kibare Bloku (630 Ha), **2.İhale:** Ihema (926 Ha) ve Nasho Blokları (911 Ha): Kayonza Bölgesi'nde, Ndego tepesi sulama projesi kapsamında toplamda yaklaşık 2.500 hektarlık alanın sulamaya açılması hedeflenmektedir. Son teklif verme tarihleri 17 Nisan 2026 ve 5 Mayıs 2026'dır. **Proje Değeri 15 milyon dolardır.**

-Muhororo Hastanesi Yeniden İnşası – Ngororero Bölgesi: Mart 2026'da, Ngororero Bölgesi, Gatumba Sektöründe bulunan Muhororo Hastanesi'nin yaklaşık 33,5 milyar Rwanda Frangı yatırım ile yeniden inşası planları açıklandı. 1952 yılında inşa edilen hastane önemli ölçüde eskimiş ve artık mevcut sağlık hizmeti standartlarını karşılamamaktadır; sınırlı alan, hizmet sunumunu ve hasta güvenliğini etkilemektedir. İnşaatin 2027 başlarında başlaması bekleniyor. Tamamlanma tarihi 2029 olarak hedefleniyor. **Proje Değeri 20milyon dolardır.**

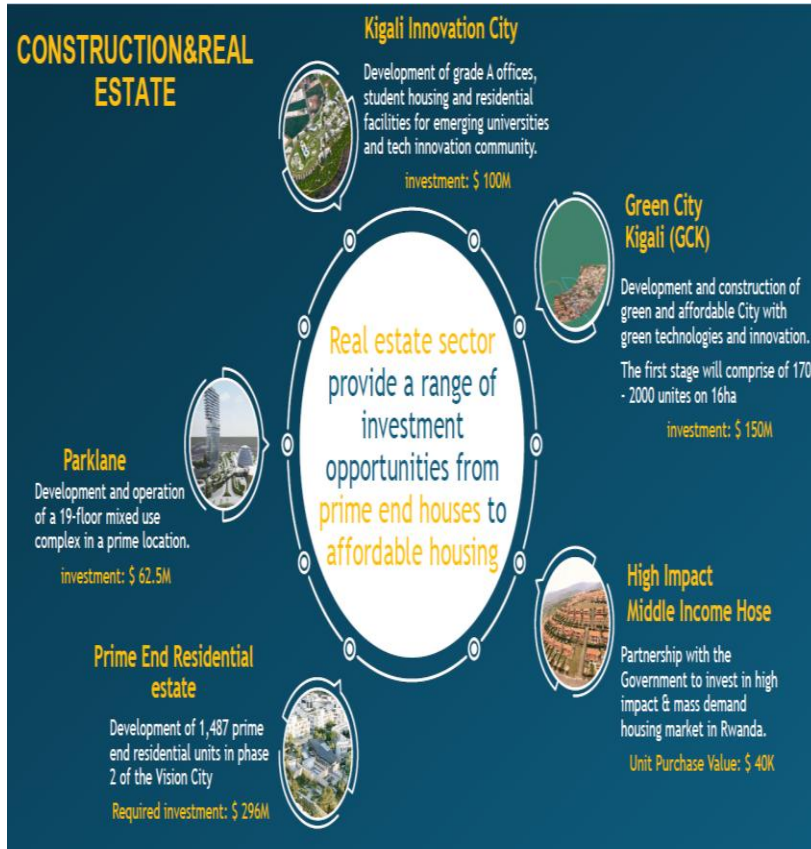
Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

- **Kadaho–Karama–Nyarurama Yol Projesi:** Government of Rwanda tarafından sağlanan finansman kapsamında Karama–Kadaho, Nyarusange–Nyabinyenga–Kigogo–Karama ve Kigogo–Mpanga güzergâhlarında toplam 35 km laterit yol inşaatının 1. Aşaması olan 15.5 km lik Kadaho–Karama–Nyarurama yol projesi ihalesine çıkmış olup 2026 yılı Haziran ayında seçim sürecinin tamamlanması beklenmektedir.

- **Kayonza Sulama ve Entegre Havza Yönetimi Projesi İhalesi:** 206 milyon dolarlık (IFAD International Fund for Agricultural Development katkısı 85 milyon dolar) Kayonza Sulama ve Entegre Havza Yönetimi Projesi ihaleye çıkmış olup Mayıs 2026 yılı içerisinde seçim sürecinin tamamlanması beklenmektedir.

-**Inzoz Hill Estate Cooperative Projesi:** Kigali Şehri'nin Nyarugenge Bölgesi, Nyamirambo Sektörü, Gasharu Hücresi'nde 892 konutun yapımı(residential apartment) ihalesi de uluslararası firmalara yönelik olup halen seçim süreci devam etmektedir.

B. Uzun Vadeli Projeler (2027 ve sonrası)

-**Ofis, konut, vb:** A sınıfı ofisler, öğrenci konutları ve konut tesisleri ön plana çıkmaktadır.

Gerekli Yatırım: 100 Milyon \$

- **Green City (Yeşil Şehir) Kigali:** Yeşil teknolojiler ve inovasyonla donatılmış, çevre dostu ve uygun fiyatlı bir şehrin geliştirilmesi ve inşası. İlk aşamada 16 hektar üzerine 1.700 - 2.000 birim inşa edilecek.

Gerekli Yatırım: 150 Milyon \$

-**Orta Gelirli Konutlar:** Ruanda'da kitlesel talep gören konut pazarına yatırım yapmak için Hükümet ile ortaklık yapılarak orta gelirli konutlar inşa edilmesi planlanmaktadır. **Birim Satın Alma Değeri: 40.000 \$**

Prime End Konut Projesi: Vision City'nin 2. aşamasında 1.487 adet lüks konut biriminin geliştirilmesi. **Gerekli Yatırım: 296 Milyon \$**

Parklane: Merkezi bir lokasyonda 19 katlı karma kullanımlı bir kompleksin geliştirilmesi ve işletilmesi. **Gerekli Yatırım: 62,5 Milyon \$** yatırım fırsatları mevcuttur.

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Mühendislik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Housing

As housing is an important component to Rwanda's Vision 2050, 11 areas have been identified as prime areas for the development of key housing opportunities as they are satellite and secondary cities.

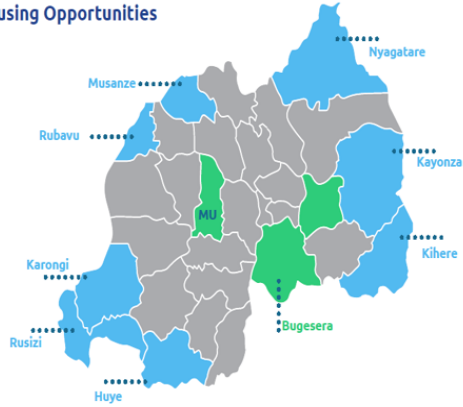
Market Price and Affordable Housing Opportunities

Legend

- RW - Rwamagana
- MU - Muhanga
- Satellite Cities
- Secondary Cities

Key Highlights

- The three satellite cities (Bugesera, Rwamagana and Muhanga) have been identified by the National Land-Use and Development Master Plan 2020-2050 as cities that have the potential to faster than secondary cities.
- The 8 secondary cities are located closer to the border therefore, play an important role of cross-border opportunities and trade and are important for population growth and for urbanisation.

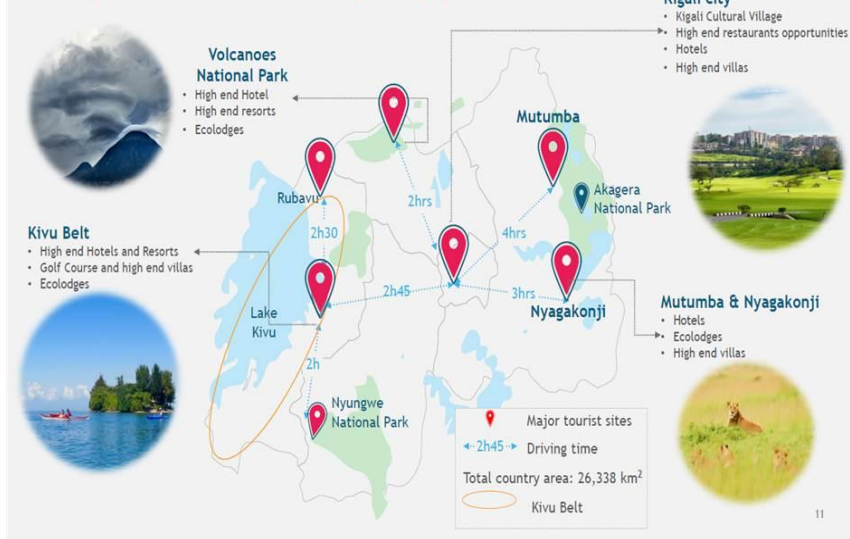
Therefore, 11 opportunities have been identified between FRW 20 billion – FRW 150 billion:
- Marketing Price Housing
- Affordable Housing

Ruanda'da 3 uydu şehir: - Bugesera, -Rwamagana ve - Muhanga),

8 ikincil şehir :-Rubaru,- Karangi, -Rusizi, -Huge,- Hyogatare, -Kayouza, -Kihere, -Bugesera) toplamda 11 şehirde,

20 milyon RWF(14 milyon dolar) ile 150 milyon RWF (100 milyon dolar) arasında uygun ve piyasa fiyatlı konut inşaatı alanında potansiyel yatırım barındırmaktadır.

Hospitality Offers Multiple Opportunities

Rubavu Bölgesi'nde lüks ve uygun fiyatlı konaklama seçenekleri potansiyel ve kazançlı yatırım fırsatları arasındadır. -Rubavu Bölgesi'nde 5 Yıldızlı Otel: 40.760.000.000 RWF (28 milyon dolar) -Rubavu Bölgesi'nde 3 Yıldızlı Otel: 20.380.000.000 RWF (14 milyon dolar) hali hazırda yatırım fırsatları arasındadır.

-Bugesera Havalimanı yakınına inşa edilecek bir otel, kısa iş seyahatleri, konferanslar vb. amaçlarla gelen yolcular için stratejik bir konumda olacağından mühendislik sektörü için fırsatlar barındırmaktadır. -Bugesera Uluslararası Havalimanı Yakınında Otel: **10.190.000.000 RWF (7 milyon dolar)**

Ayrıca, **Volkanlar Milli Parkında**, lüks oteller, tatil köyleri, ekolojik konaklama tesislerine ihtiyaç bulunmaktadır. **Kigali şehrinde** lüks restoran, otel ve lüks villa yatırım fırsatları mevcuttur. **Kivu Kuşağında**, lüks otel ve resortlar ile golf sahaları ve lüks villalara ihtiyaç bulunmaktadır. **Mutumba ve Nyagakonji bölgesinde** de aynı şekilde otel, lüks villalara ihtiyaç vardır.

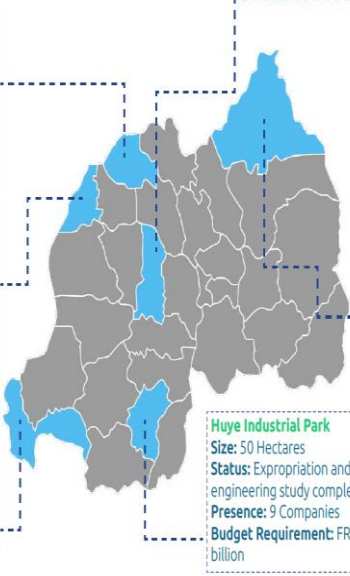
Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Therefore, 6 industrial parks have been identified for investors interested in the BOOT model with selected parks already receiving interests from investors in establishing their presence at these parks

Musanze Industrial Park
Size: 167 Hectares
Status: Expropriation and engineering study completed
Presence: 5 Companies
Budget Requirement: FRw 34.33 billion

Rubavu Industrial Park
Size: 50 Hectares
Status: Land earmarked but yet to be expropriated
Presence: N/A
Budget Requirement: FRw 15.38 billion

Rusizi Industrial Park
Size: 45 Hectares
Status: Expropriation and engineering study completed
Presence: 16 Companies
Budget Requirement: FRw 14.93 billion

Muhanga Industrial Park
Size: 63 Hectares
Status: Engineering study complete, yet to expropriate
Presence: 5 Companies
Budget Requirement: FRw 31.10 billion

Nyagatare Industrial Park
Size: 50 Hectares
Status: Land earmarked but yet to be expropriated
Presence: 4 Companies
Budget Requirement: FRw 29.20 billion

Huye Industrial Park
Size: 50 Hectares
Status: Expropriation and engineering study completed
Presence: 9 Companies
Budget Requirement: FRw 15.38 billion

The financial requirements are mainly for basic infrastructure development and expropriation for some of the parks. The financial requirements for development would depend on operators who intend to come as investors.

Ayrıca;

Musanze Endüstri Parkı:
Büyüklik: 167 Hektar:
Kamulaştırma ve mühendislik çalışmaları tamamlanmıştır. **Bütçe Gereksinimi: 34,33 milyar FRw(23 milyon dolar)**

Rubavu Endüstri Parkı:
Büyüklik: 50 Hektar: Arazi belirlenmiş ancak kamulaştırma henüz yapılmamıştır. **Bütçe Gereksinimi: 15,38 milyar FRw(10.5 milyon dolar)**

Rusizi Endüstri Parkı: Büyüklik: 45 Hektar: Kamulaştırma ve mühendislik çalışmaları tamamlanmıştır. **Bütçe Gereksinimi: 14,93 milyar FRw (10 milyon dolar)**

Hubanga Endüstri Parkı: Büyüklik: 63 Hektar: Mühendislik çalışması tamamlanmış, kamulaştırma yapılacaktır. **Bütçe Gereksinimi: 31,10 milyar FRw (21 milyon dolar)**

Nyagatare Endüstri Parkı: Büyüklik: 50 Hektar: Arazi belirlenmiş ancak kamulaştırma henüz yapılmamıştır. **Bütçe Gereksinimi: 29,20 milyar FRw (20 milyon dolar)**

Huye Endüstri Parkı: Büyüklik: 50 Hektar: Kamulaştırma ve mühendislik çalışmaları tamamlanmış, **Bütçe Gereksinimi: 15,38 milyar FRw (10.5 milyon dolar)**

Kigali Cultural Village

- Kigali Cultural Village is a development of one spot to showcase Rwanda's Cultural heritage.
- With its phase one already complete with basic infrastructure, this integration of cultural, commercial, and environmental facilities will provide unique amenities, services, and conveniences that will be attractive to local, regional and international tourists.

Investment required
\$ 42.2 M

Kigali Kültür Köyü

- Rwanda'nın kültürel mirasını sergilemek için tek bir noktada geliştirilen bir projedir.
- Birinci aşaması temel altyapısıyla tamamlanmış olan bu proje, kültürel, ticari ve çevresel tesislerin entegrasyonu ile yerel, bölgesel ve uluslararası turistler için çekici olacak benzersiz olanaklar, hizmetler ve konfor sunacaktır. **Gerekli Yatırım: 42.2 milyon dolar.**

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Öte yandan;

-Bugesara Uluslararası Havalimanı: Ruanda'nın başkenti Kigali'nin güneyinde inşa edilen Bugesera Uluslararası Havalimanı, ülkenin **şimdiye kadarki en büyük altyapı projesi** (14 milyon yolcu taşıma kapasitesine sahip olması planlanmaktadır) olma özelliğini taşımaktadır. Mevcut Kigali Uluslararası Havalimanı'nın (Kanombe) yerini alacak ve ülkeyi Doğu Afrika'nın önemli bir havacılık merkezi haline getirmesi hedeflenmektedir. %60 Katar Yatırım Fonu / %40 Ruanda Hükümeti (ortak girişim) ile yapılmaktadır. 1.fazın 2028 yılında, 2.fazın 2032 yılında bitirilmesi planlanmaktadır. **Proje Değeri 2 milyar dolardır.**

-Ruzizi III Hidroelektrik Barajı (Bölgesel Proje): Ruanda, Burundi ve DRC arasında, Ruzizi Nehri üzerinde 206 MW kapasiteli bir hidroelektrik santrali inşa edilecektir. 300.000'den fazla kişiye elektrik sağlaması hedeflenmektedir. Afrika'nın bu bölgesindeki en büyük enerji yatırımlarından biridir. Projeye Türk firmalarımız da teklif vermiş olup, yüklenici seçim süreci devam etmektedir. **Proje Değeri: 800 milyon USD'dir.**

-Muvumba Çok Amaçlı Barajı: Nyagatare Bölgesi'nde inşa edilen 39 metre yüksekliğinde bir barajdır. 55 milyon m³ su depolayacak olan tesis; sulama, hidroelektrik, balıkçılık ve içme suyu gibi çok amaçlı hizmet verecektir. 10.000 hektar alanı sulayacak ve yaklaşık 800.000 kişiye fayda sağlayacaktır. Proje Afrika Kalkınma Bankası (AfDB) tarafından finanse edilmektedir. Ekim 2026'da tamamlanması planlanmaktadır. İnşaatı devam ettiği için büyük inşaat ihaleleri kapanmış olsa da, yan sanayi veya ikmal ihaleleri ilerleyen dönemde açılabilir. **Proje Değeri (AfDB finansmanı): 121.5 milyon dolardır.**

-Havacılık Mükemmeliyet Merkezi (CEAS) - Kigali Havalimanı: Kigali Uluslararası Havalimanı'nda, Havacılık Becerileri Mükemmeliyet Merkezi için Akademik Bloklar ve Aircraft Hangar (Uçak Hangarı) inşası. Proje için Afrika Kalkınma Bankası (AfDB) ve OPEC Fonu finansmanı sağlanmıştır.

-Ruhengeri Hastanesi Genişletme Projesi – Kuzey Bölgesi: 36 Yoğun Bakım Ünitesi yatağı, 8 ameliyathane, Gelişmiş tanı ekipmanları (MR, BT tarayıcı), 40 kuvözlü 220 yataklı doğum ünitesi yapılması planlanmakta olup Kuzey Bölgesi'nde 2040 yılına kadar 3 milyona ulaşması beklenen hızla büyüyen nüfus için sağlık hizmetlerini önemli ölçüde iyileştirecektir. **Proje Değeri 100 milyon dolardır.** %75'i Fransız Kalkınma Ajansı (AFD) tarafından finanse edilmektedir

Yukarıda yer alan projeler sınırlı sayıda olmayıp en önemlilerine değinilmiştir. Ruanda'daki tüm bu ve benzeri ihaleleri resmi olarak "Umucyo" e-ihale sistemi üzerinden yayınlanmaktadır. Firmalarımızın düzenli olarak <https://www.umucyo.gov.rw/> adresini ya da Ticaret Bakanlığımızca haftalık olarak yayımlanan Dış Talepler Bültenini ([T.C. Ticaret Bakanlığı - Dış Talepler Bülteni](#)) takip etmeleri gerekmektedir. Ayrıca [Invest in Rwanda](https://investin-rwanda.com/index) (<https://investin-rwanda.com/index>) adresinin takip edilmesinde fayda bulunmaktadır.

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

1.3-Projelerin Finansmanı

Ruanda'da son yıllarda yaşanan ekonomik dar boğaz ve bütçe kısıtları nedeniyle neredeyse her proje Kamu-Özel İşbirliği (Public Private Partnership - PPP) yöntemiyle yapılmaktadır. Dolayısıyla projeleri çalışmak isteyen firmalardan kendi finansmanlarını getirmeleri beklenmektedir. Diğer taraftan Afrika Kalkınma Bankası (AfDB), Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) gibi uluslararası organizasyonların Ruanda'da proje bazlı finansman olanakları sunduklarına da dikkat çekilmesi gerekmektedir.

1.4-Sektördeki İş Fırsatları

Ruanda inşaat piyasasında güncel iş alanları özetle;

-Küçük ve orta ölçekli konut projeleri: Ruanda hükümeti, Vizyon 2050 hedefleri doğrultusunda ve artan kentleşme ve konut açığını kapatmak için düşük ve orta gelirli gruplara yönelik seri konut projelerine büyük önem vermektedir. Bu nedenle bu sektörde inşaat malzemeleri, ekipmanları, inşaat teknolojileri gibi alanlarda iş fırsatları göze çarpmaktadır.

-İnşaat Teknolojileri: Ruanda'da inşaat sektöründe dijital dönüşüm, özellikle büyük ve uluslararası finansmanlı projelerde giderek daha fazla talep edilmektedir. Kigali Innovation City gibi akıllı şehir projeleri ve uluslararası standartlarda inşa edilen havalimanı gibi mega projeler, Yapı Bilgi Modellemesi (BIM) ve ileri proje yönetimi yazılımlarının kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Pazar araştırmaları, bu teknolojilere olan talebin arttığını göstermektedir. Bu alanda uzmanlaşmış Türk yazılım firmaları veya mühendislik ofisleri için, özellikle karmaşık altyapı ve yeşil bina projelerinde danışmanlık ve hizmet sağlama potansiyeli bulunmaktadır.

-Sürdürülebilirlik ve Yeşil Binalar (Green Buildings): Bu alan, Ruanda'nın en güçlü ve somut fırsatlar sunduğu sektörlerin başında gelmektedir. Hükümet, geleneksel "gri" altyapıyı, "yeşil" altyapı ile birleştiren bir yaklaşımı (yeşil-gri altyapı) benimsemektedir. Örnek Projeler: Nyandungu Eko-Parkı başarılı bir örnek teşkil etmektedir. Kigali Sulak Alan Rehabilitasyon Projesi ve SUNCASA (Scaling Urban Nature-based Solutions for Climate Adaptation in sub-Saharan Africa) projesi gibi öncü girişimler bulunmaktadır. Bu projeler için yeşil tahvil (green bonds) ve harmanlanmış finansman (blended finance) gibi yenilikçi modeller geliştirilmektedir. Çevre dostu inşaat malzemeleri, enerji verimli sistemler ve yeşil bina sertifikasyonu (LEED gibi) konusunda uzmanlaşmış firmalar için büyük potansiyel vardır.

-İnşaat Ekipmanları ve Malzeme İhracatı: Ruanda, inşaat malzemeleri ve ekipmanları konusunda büyük ölçüde ithalata bağımlıdır. Türk ihracatçıları için özellikle "düşük maliyetli" ve "uygun fiyatlı" çözümler büyük bir rekabet avantajı sağlayacaktır.

Hafif & Ağır Hafriyat Ekipmanları (Ekskavatör, Loder, Dozer, Greyder), yukarıda belirtilen küçük ve büyük projeler için yüksek ve sürekli talep vardır. İkinci el (renewed) veya uygun fiyatlı yeni makineler özellikle tercih edilmektedir.

Damperli Kamyonlar (Dumper), büyük ölçekli altyapı (baraj, yol) ve inşaat projelerinde vazgeçilmezdir. Projelerin hızlanmasıyla talebin artması beklenmektedir. *Kompaktörler (Silindir, Toprak Sıkıştırıcı)* Artan yol yapımı ve havalimanı pist inşaatı nedeniyle güçlü bir pazar mevcuttur. *Düşük Maliyetli Yol Bakım Ekipmanları,* Ruanda'nın dağlık ve yağışlı yapısı nedeniyle yolların

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

sürekli bakımı gerektiğinden greyder ve bakım ekipmanları için ideal bir pazardır. *Taş Ocağı Ekipmanları (Kırıcılar, Elekler)*, Ülke genelinde artan inşaat malzemesi (agrega, taş) ihtiyacı, yeni taş ocaklarının açılmasını zorunlu kılmaktadır. Kırma-eleme tesisleri ve ekipmanları için önemli bir potansiyel vardır. *Düşük Maliyetli Konut İnşaat Teknolojileri*, uygun fiyatlı konut projeleri için prefabrik yapı sistemleri, hafif çelik konstrüksiyon ve hızlı montaj yapı malzemeleri için fırsat sunar.

-Karma Kullanımlı ve Simgesel Binalar (High-Rise & Mixed-Use): Kigali, modern ve yüksek katlı binalarla silüetini yeniden şekillendirmektedir. Parklane Center, karma kullanımlı simgesel bir kule olup Ruanda'nın ilk asma yüzme havuzu, sky bridge ve üst düzey ofis/ticari alanlar içermektedir. Yüksek katlı bina inşaatı, cephe sistemleri, asansör ve mekanik/elektrik tesisatları konusunda uzman firmalar için büyük potansiyeldir.

-Enerji Altyapısı (Solar, Hidroelektrik, Trafo Merkezleri): Ruanda, enerji arz güvenliğini artırmak için büyük yatırımlar yapmaktadır. Büyük Ölçekli Güneş Enerjisi: Hükümet, 2030 yılına kadar her eve elektrik götürmek için 16 milyar USD yatırım planlamaktadır. 2026 itibarıyla Rwinkwavu 5,2 MW Güneş Enerji Santrali %90 tamamlanma seviyesine ulaşmıştır. Hidroelektrik Projeleri: Nyabarongo II (40 MW) projesi 2028'de tamamlanacak olup, Ruzizi III ve Muvumba Barajı (Kasım 2026 hedefi) gibi büyük projeler devam etmektedir. Güneş paneli tedariki, hidroelektrik türbinleri, trafo ve enerji iletim hatları malzemeleri ile bu alandaki mütahhitlik hizmetleri fırsatlar olarak öne çıkmaktadır.

-Su ve Sanitasyon Altyapısı: Temiz suya erişim ve atık su yönetimi, Ruanda'nın öncelikli alanlarından. Muhazi Su Arıtma Tesisi: %92 tamamlanma oranıyla yaklaşık 543.000 kişiye hizmet verecek. 256 km boru hattı ve 11 rezervuar içermektedir. Mutobo Su Arıtma Tesisi (Musanze): Günlük kapasite 12.500 m³'ten 55.500 m³'e çıkarılmaktadır. Fekal Atık Su Yönetimi Tesisleri: Musanze ve Rubavu'da inşaatları devam eden modern atık su yönetimi tesisleri, Boru hatları, pompa sistemleri, arıtma ekipmanları ve mekanik montaj işleri fırsatları öne çıkmaktadır.

-Ulaşım ve Yol Altyapısı: Kaduha–Mugano–Mushubi Yolu (32 km, Nyamagabe), Nyagisozi–Remera–Nshili Sınır Yolu (18 km), Base–Butaro–Kidaho Yolu (63 km), Huye Şehri Asfalt Yolu (1,13 km) gibi projeler yol makineleri, asfalt malzemeleri vb alanlarda iş fırsatları olarak öne çıkmaktadır.

1.5. Mütahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar

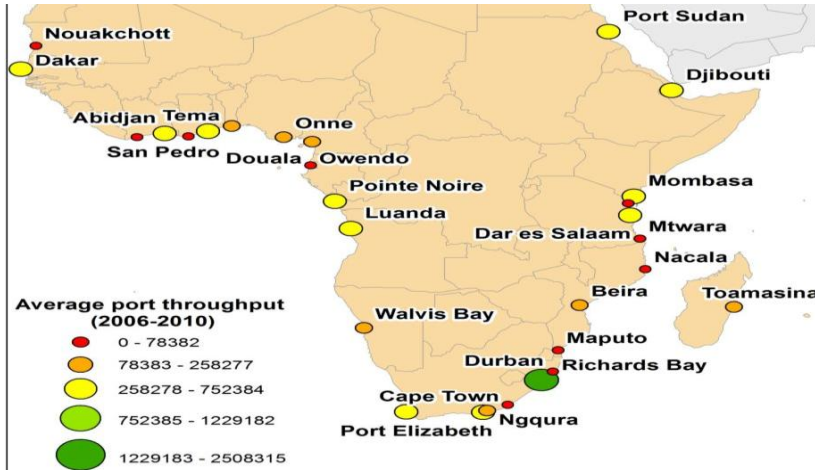
Ruanda mütahhitlik sektöründe yabancı firma faaliyetlerine yönelik kısıtlamalar ve riskler genel olarak inşaat malzemelerindeki ciddi fiyat artışları ve yüksek kamu borcu (2025'de GSYH'nın %79'u), vasıflı işgücü eksikliği ve yüksek ithalat vergileridir. (<https://taxsummaries.pwc.com/rwanda/corporate/other-taxes>). Ruanda inşaat sektörü korumacı politikaların da etkisiyle neredeyse tüm inşaat ürünlerini %0 vergi ile EAC (East African Community) (Ruanda, Burundi, Kenya, Tanzania, Uganda, Güney Sudan ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti (DRC) ülkelerinden tedarik etme yoluna gitmektedir. Ayrıca ürünlerimiz fiyat rekabetinde zorlanmakta olup kalitesi sayesinde halen alıcı bulsa da pazar payı olumsuz etkilenmektedir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

1.6. Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı

Doğal kaynaklar bakımından bölgesindeki diğer ülkelere göre **daha kısıtlı, denize çıkışı olmayan, küçük bir kara ülkesi** olan Ruanda'da **ticaret maliyetlerinin dünyanın en yüksekleri** arasında olmasına yol açmıştır. Ayrıca, ülkenin **bölgesel demiryolu ağlarına bağlantısının bulunmaması**, ticaretin tamamen kara ve hava yoluyla yapılması (bu anlamda Türk Hava Yollarının uçuş ve hava kargo ücretlerinin rakiplerine oranla çok yüksek olması) **ticaret potansiyelini kısıtlayıcı** etkide bulunmaktadır. Orta Afrika ve Doğu Afrika arasında **bir koridor rolü oynayabilmesi** ve ticaret maliyetlerini düşürebilmesi bakımından **lojistik sektörünün güçlendirilmesi** Ruanda'nın bölgesindeki **rekabet üstünlüğünü** ele geçirmesi bakımından kritik öneme sahiptir. Ruanda, yukarıda da belirtildiği üzere coğrafi konumu itibarıyla denize çıkışı olmayan, kara ile çevrili bir ülke (landlocked) olduğu için ithal ettiği malları genellikle kara ve hava yolunu kullanarak ülkeye sokmaktadır. Bu kanallar, ülkenin lojistik altyapısı, ticaret ortakları ve coğrafi sınırlamalar nedeniyle birbirini tamamlayıcı şekilde kullanılır. Ruanda'nın ithalat için kullandığı başlıca dağıtım kanalları:

Deniz Yolu: Ana Giriş Limanları Üzerinden Ruanda'nın denize kıyısı olmadığı için ithal mallar, önce komşu ülkelerdeki büyük limanlara deniz yoluyla ulaştırılır.

-Mombasa Limanı (Kenya), Ruanda'nın en önemli deniz giriş kapısıdır. Ruanda'ya giden malların büyük bir kısmı bu liman üzerinden taşınır. Mallar, Mombasa'dan kara yoluyla Ruanda'ya ulaştırılır. Her türlü tonajda geminin yanaşmasına

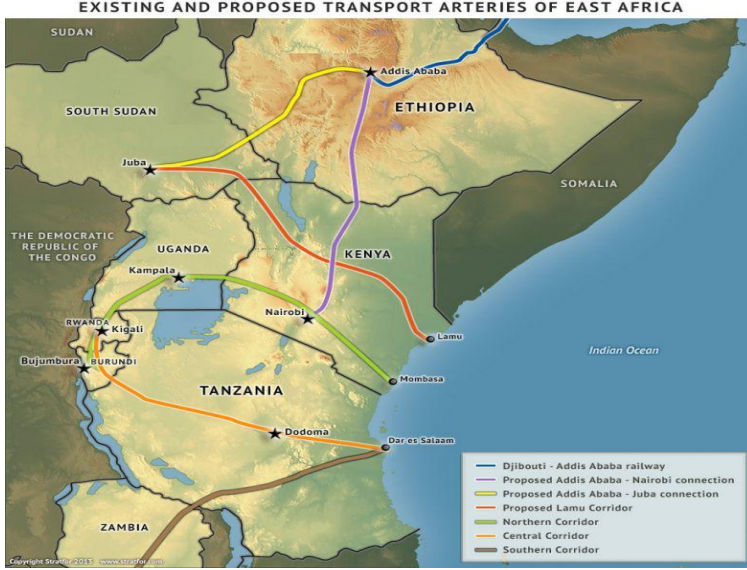
imkan verecek kapasiteye sahiptir. İkinci limanı ise henüz kullanımı çok yaygın olmayan Lamu Limanıdır. **-Darüsselam Limanı (Tanzanya),** Ruanda'nın ikinci önemli deniz giriş kapısıdır. Darüsselam Limanı, Hint Okyanusu'nda yer alır ve özellikle Tanzanya ile ticaret yapan şirketler için önemli bir lojistik merkezidir. Mallar, bu limandan kara yoluyla Ruanda'ya taşınır. **-Diğer Limanlar:** Bazen, Djibouti Limanı veya Maputo Limanı (Mozambik) gibi alternatif limanlar da kullanılabilir, ancak bu nadiren kullanılmaktadır.

Kara Yolu: **-Mombasa-Kigali Koridoru (Kenya üzerinden),** Ruanda'nın en yoğun kullandığı ticaret yoludur. **-Darüsselam-Kigali Koridoru (Tanzanya üzerinden),** Darüs-selam Limanı'ndan Ruanda'ya uzanan bu koridor, özellikle Tanzanya ile ticaret yapan şirketler için önemlidir.

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Demir Yolu: Ruanda, demir yolu taşımacılığı konusunda henüz tam olarak gelişmiş bir altyapıya sahip değildir, ancak bölgesel projelerle bu altyapıyı güçlendirme çabaları devam etmektedir. Özellikle

Mombasa-Nairobi-Kampala-Kigali Demir Yolu Projesi, Ruanda'nın deniz limanlarına demir yoluyla bağlanmasını amaçlamaktadır. Bu proje tamamlandığında, ithal malların taşınmasında demir yolu daha fazla kullanılacaktır.

Hava Yolu: Ruanda, hızlı ve değerli ithal mallar (örneğin, elektronik eşyalar, ilaçlar, taze ürünler) için hava yolunu kullanır. Ülkenin ana hava kargo merkezi, başkent Kigali'deki Kigali Uluslararası Havalimanı (KGL)'dir. Bu havalimanı, uluslararası hava kargo taşımacılığı için önemli bir merkezdir ve özellikle zaman hassasiyeti olan ürünler için tercih edilir. Bu güzergâhlarda nakliye süresi genellikle **1-2 gün** arasında değişmektedir.

RwandAir boasts daily flights to Europe and the Middle East that are available to export high value crops

1.8 USD/kg¹

Cost of air freight from Kigali to any destination

RwandAir, katma değerli ürünlerin ihracatı için Avrupa ve Orta Doğu'ya günlük uçuşlar sunmaktadır. Hava kargo maliyeti Kigali'den herhangi bir varış noktasına yaklaşık 1,8 USD/kg'dir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

1.7. Kalifiye İşgücü Temini

Ruanda'da inşaat sektörü hızla büyümekte olup, bu durum vasıflı işgücüne olan talebi de beraberinde getirmektedir. İşgücü arzında sayısal olarak bir artış olsa da, sektörün en büyük zorluğu, ihtiyaç duyulan niteliklere sahip işgücünü bulmaktır. Sektör, tarım ve perakendeden sonra en çok istihdam yaratan üçüncü alandır. Sektördeki işgücünün büyük bir kısmını genç ve eğitim seviyesi düşük işçiler oluşturmaktadır. Ortalama yaş 40'ın altındadır ve çalışanların çoğu en fazla ilkökul mezundur. Bu durum, sektördeki istihdamın çoğunlukla vasıfsız işçi statüsünde olduğunu göstermektedir. Diğer bir deyişle, Ruanda'daki işgücünün yarısından fazlası, sahip olduğu iş için gerekli niteliklere sahip değildir. İnşaat sektörü, bu sorunun en yoğun yaşandığı sektörlerden biridir ve 35 farklı iş kolunda nitelik uyumsuzluğu tespit edilmiştir.

Sektör/Yıl	2022	2023	2024	2025
Tarım Sektörü	22.532 RWF	28.257 RWF	30.012 RWF	33.326
Sanayi Sektörü	75.148 RWF	88.877 RWF	95.703 RWF	104.169
Hizmet Sektörü	122.879 RWF	130.699 RWF	140.606 RWF	141.653
Ortalama	58.784 RWF	68.481 RWF	74.446 RWF	82.996 RWF

Kaynak: NISR(Ruanda Ulusal İstatistik Enstitüsü)

Ruanda'da, ilk olarak ulusal asgari ücret 1973 yılında İş Kanununda yapılan değişiklikle 100 Ruanda Frangı olarak belirlenmiş, bu rakam hali hazırda yaklaşık 0.068 Dolar, 3,07 Türk Lirasına tekabül etmektedir. (2026 Nisan ayı itibariyle) Bu tarihten sonra Ruanda'da asgari ücret ile ilgili herhangi bir somut rakam belirlenmemiş, bu nedenle bu rakam güncelliğini ve gerçekliğini yitirmiştir. Ruanda'da NISR(Ruanda Ulusal İstatistik Enstitüsü) tarafından yayımlanan Ruanda İşgücü Anketlerine göre asgari aylık ücretlere yıllara göre yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Öte yandan, uzmanlaşmış işçiler (teknisyen, sağlık çalışanı) 250.000 - 350.000 RWF/ay (~150-270 USD), beyaz yakalı (ofis çalışanı, öğretmen): 200.000 - 500.000 RWF/ay (~150-400 USD), yönetici ve profesyonel pozisyonlar: 500.000 RWF ve üzeri (~400-750+ USD), Devlet memurları ise ortalama 450.000 - 700.000 RWF (~300-500 USD) arasında maaş almaktadır.

1.8. Enerji Maliyetleri

The Rwanda Utilities Regulatory Authority (RURA) verilerine göre (<https://www.rura.rw/>)

- Aylık tüketimi 0-20 kWh arası olan haneler için 0,089 USD/kWh, aylık tüketimi 20-50 kWh arası olan haneler için 0,236 USD/kWh, aylık tüketimi 50 kWh üzeri olan haneler için 0,282 USD/kWh,

- Ofis, dükkan vb. aylık tüketimi 100 kWh altı olan ticari işletmeler için 0,271 USD/kWh, aylık tüketimi 100 kWh üzeri olan ticari işletmeler için 0,287 USD/kWh, yıllık tüketimi 5.000-100.000 kWh arası küçük sanayi için 0,134 USD/kWh, yıllık tüketimi 1.000.000 kWh üzeri büyük sanayi için 0,084 USD/kWh dir.

- Madencilik vb. orta ölçekli sanayi için 0,102 USD/kWh,

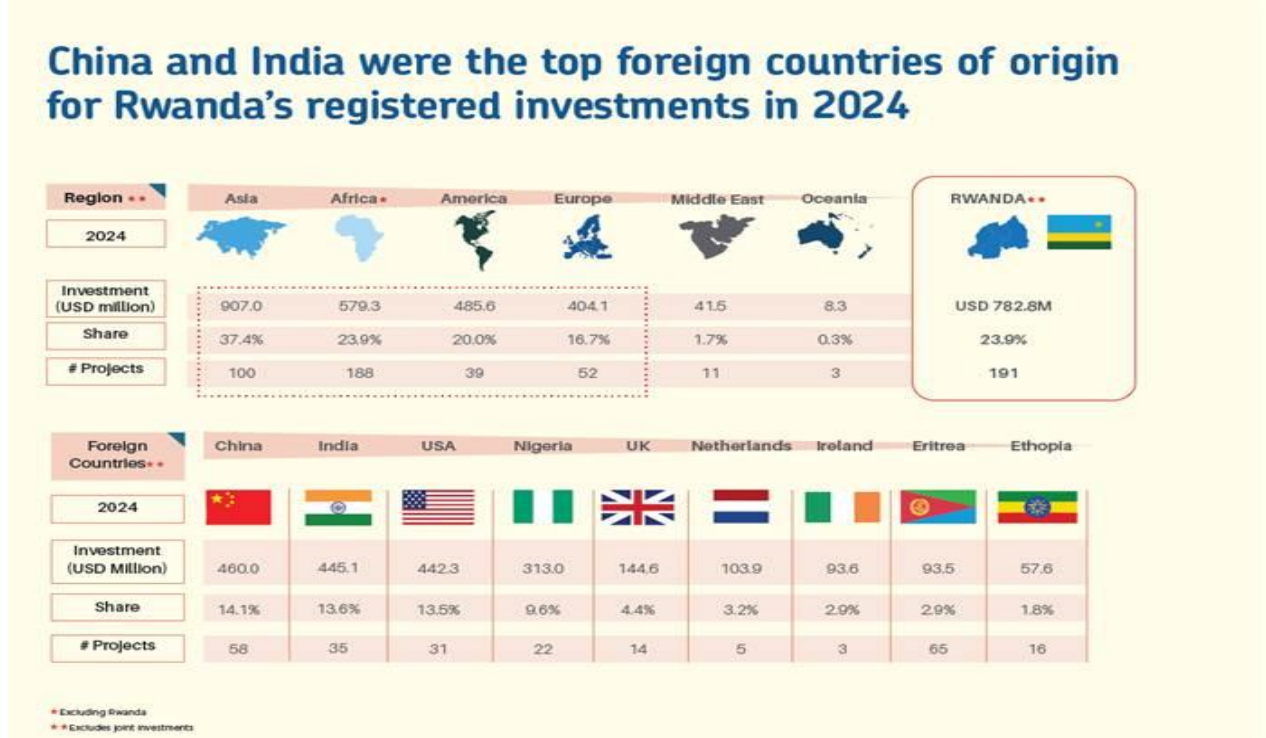
Diğer yandan Ruanda'da Nisan 2026 itibariyle benzin litresi Ortadoğuda yaşanan sıkıntılar sebebiyle, 1.989 RWF'den, 2.305 RWF(1.57 USD), motorin litre fiyatı ise 1.900 RWF'den 2.205 RWF (1.52 USD) yükselmiştir. Yukarıdaki USD fiyatları, 1 USD = 1.460 RWF (Nisan 2026 itibarıyla yaklaşık) kuru üzerinden hesaplanmıştır .

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

1.9. Ülkede Müteahhitlik Projesi Yürüten 3.Ülkeler ve Firmaları

Ruanda'da büyük alt yapı inşaatlarında genelde **Çinli firmalar etkin olup**, neredeyse tamamına yakın karayolu, demiryolu, liman, baraj, stadyum, konferans merkezleri gibi büyük projeleri Çinli firmalar yürütmektedir. Bunun yanında **Hintli firmalar** da son yıllarda söz konusu sektörde etkinliğini artırmıştır.

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere **Çin** (460 milyon USD) ve **Hindistan** (445,1 milyon USD) ile en büyük yatırımcı ülkeler olarak öne çıkmıştır. **Asya**, Ruanda'ya yapılan yabancı yatırımların **%37,4'ünü** oluşturmuştur. **Afrika ülkeleri** ise toplam yatırımların **%23,9'unu**, Nijerya (313 milyon USD) ise kıtanın önde gelen yatırımcısı olmuştur. Ruanda'nın kendi yatırımları ise 782,8 milyon USD ile kayda değer bir paya (%23,9) sahiptir.

Daha ayrıntılı bilgi için, UNCTAD World Investment Report 2023, <https://unctad.org/publication/world-investment-report> ve Rwanda Development Board (RDB), <https://www.rdb.rw> ziyaret edilebilir.

Öte yandan;

-Ülkenin güney, batı ve kuzey illerini birbirine bağlayan 29 km'lik **Muhanga-Nyange ulaşım koridorunun** rehabilitasyonu ve genişletme çalışmalarını **Çinli Stecol Corporation** yürütmektedir.

-Ruanda hükümeti için bir dış yardım projesi kapsamında 10,3 km'lik Kigali Kentsel Yol Yenileme Projesini **Çinli Hunan Road and Bridge Construction Group (HNRB)** üstlenmiştir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

- Kigali Finans ve İş Merkezi (KFBS), Kigali'nin iş merkezinde inşa edilen ikiz kuleler ve bir otel kulesinden oluşan prestij projesini **Çinli China Railway Jianchang Engineering Company (CRJE) (East Africa) Limited** üstlenmiştir.

-43.5 MW kapasiteli, Çin Exim Bankası'nın 214 milyon dolarlık kredisiyle finanse edilen büyük bir enerji projesi olan **Nyabarongo II Hidroelektrik Barajı projesini Çinli Sinohydro şirketi** üstlenmiştir.

- 80 milyon dolarlık **Masaka Hastanesinin** yenilenmesi ve genişletilmesi projesi **Çinli Shanghai Construction Group** üstlenmiştir.

-Bunun yanında yukarıda belirtilen projelerden 2 milyar dolarlık Bugesara Kigali Uluslararası Havalimanı Konsorsiyumu **Katar & Portekiz & Yunanistan** konsorsiyomu tarafından yürütülmektedir. (Urbacon Trading & Contracting (UCC) / Mota-Engil / Consolidated Contractors Company (CCC)

-Öte yandan **Hint firmaları, özellikle altyapı ve enerji projelerinde Hindistan Exim Bankası'nın sağladığı kredilerle önemli işler üstlenmiştir .**

Ruanda hükümetine Hindistan Exim Bankası tarafından sağlanan 80 milyon dolarlık kredi ile **Nyabarongo I Barajını Hintli Angelique International & Bharat Heavy Electrical** inşa etmiştir. Ayrıca 100'den fazla Hint inşaat malzemesi üreticisi Ruanda'ya yatırım yapmıştır .

Bunun yanında 2024-2025 yılında kayıtlı en büyük yatırım projeleri yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere;

-Simba Cement / National Cement Holding Ltd: Çimento üretimi, inşaat malzemeleri veya altyapı projeleri (Ruanda'nın konut ve yol inşaatı ihtiyaçlarına yönelik) yatırım yapmıştır.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

-Parklane Group Ltd: Gayrimenkul geliştirme, lüks konut projeleri veya ticari altyapı yatırımları (otel, iş merkezi vb.) yapmıştır.

-Rio Tinto Exploration Rwanda Ltd: Maden arama ve işletme (nadir toprak elementleri, kalay veya tungsten gibi Ruanda'nın maden kaynaklarına yönelik) yatırım yapmıştır.

-Ramba Investment Africa Holdings Ltd: Enerji (yenilenebilir enerji projeleri), madencilik veya bölgesel ticaret altyapısına yatırım yapmıştır.

-Adhi Rwanda Ltd: 2000 yılında kurulan Adhi Rwanda Ltd, Kigali merkezli yenilikçi bir inşaat şirkettir ve uygun fiyatlı, modern ve sürdürülebilir konut çözümleri sunmaya odaklanmıştır.

-MVG Developers Ltd: MVG Developers Ltd, Ruanda genelinde çeşitli inşaat ve geliştirme projelerinde yer almakta ve ülkenin altyapı alanındaki büyümesine katkıda bulunmaktadır.

-Zara Partners Genera Trading Ltd: 40 adet lüks ve yüksek standartlı konut birimi geliştirilmesine yatırım yapmıştır.

-Anne Real Estate Co Ltd: Uygun fiyatlı konutların inşasında öne çıkmaktadır.

-Bakhesa Grain Milling Rwanda Ltd: Gasabo Bölgesi'nde villalar ve apartmanlardan oluşan bir konut projesine yatırım yapmıştır.

-Ruanda'da halihazırda Türk inşaat şirketi sayısı çok az olmasına rağmen yakın geçmişte 2015-2023 yıllarında Türk şirketleri toplam değeri 500 milyon dolar yatırım yapmışlardır. Bu rakam Ruanda'ya yapılan yatırımların yüzde 14'üne karşılık gelmektedir. Ruanda'daki en büyük Türk yatırımı "**Hakan Elektrik (Hakan Madencilik ve Elektrik Üretim San. Tic. A.Ş.)**" ile uluslararası bir şirket olan "**Quantum Power**" ortaklığında (HQ Power) Ruanda'nın Gisagara bölgesinde inşa edilen enerji santralidir. Bahsekonu Santral **80 MW kapasitesinde ve yaklaşık 400 Milyon ABD Doları tutarındadır.** "Peat Power Plant" olarak da anılan turbadan enerji üretmeyi öngören santral, yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilmekte olup, 26 yıl HQ Power tarafından işletildikten sonra Ruanda Hükümetine devredilecektir. Santral Doğu Afrika'nın en büyük, Afrika'nın da Senegal'den sonra ikinci büyük turbadan elektrik üreten santrali olacaktır

-Türk İnşaat Şirketi Summa, 2015 yılında Ruanda Hükümetiyle, **Kigali Kongre Merkezi ve Oteli** inşaatının ıslahı ve tamamlanması için 119 Milyon Dolar değerinde sözleşme imzalamıştır, merkez Mayıs 2016'da teslim edilmiştir. Yine Summa, toplam **45.000 kişi kapasiteli Amahoro Stadyumunun ve çevresindeki spor merkezlerinin yenilenmesi için 2022 yılında** Ruanda Hükümeti ile yeni bir sözleşme imzalamıştır. 175 milyon Dolar tutarındaki proje tamamlanmış faaliyete geçmiş sadece 15 milyon dolarlık update ve rehabilitasyon işleri kalmış olup 2025 yılı Mayıs ayında tamamlanmıştır. Summa, ayrıca başkent Kigali'de **on bin kişilik kapalı spor kompleksi (Kigali BK Arena)** inşaatını da 6 ayda tamamlamış ve kompleksin açılışı 9 Ağustos 2019'da yapılmıştır. Summa ayrıca Kigali'de bir **Üniversitenin kampüs binasını inşa etmiştir.**

-Son olarak **800 milyon dolarlık Ruzizi III Hidroelektrik Barajı** için yarışan iki konsorsiyum Summa&Nurol İnşaat ile Mısır Çin ortaklığı olup yakın zamanda ihale sonucu netleşecektir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütcahitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Özetle, Ruanda'da mütcahitlik projesi yürüten firma bilgileri aşağıdaki gibidir.

**Rwanda Public Procurement
Authority**

I.BUILDING

I.I.CATEGORY A

Allowed to bid for tender whose value is greater than 2 billion Rwandan francs

N0	COMPANY NAME
1	AFRIPRECAST LTD
2	B.F.C.C (BRIGHT FUTURE CONSTRUCTION COMPANY) LTD
3	BAOYE HUBEI CONSTRUCTION ENGINEERING GROUP CO. Ltd
4	BCEG (RWANDA) LTD
5	BETRA CONSTRUCTION LTD
6	CENTURY ENGINEERING CONTRACTORS LTD
7	CHINA CIVIL ENGINEERING CONSTRUCTION CORPORATION LTD
8	CHINA GEO-ENGINEERING CORPORATION (C.G.C)
9	CHINA JIANGXI CORPORATION FOR INTERNATIONAL ECONOMIC AND TECHNICAL COOPERATION RWANDA LIMITED
10	CHINA ROAD & BRIDGE CORPORATION LIMITED (KIGALI OFFICE)
11	CHINA STAR CONSTRUCTION (RWANDA) CO.LTD
12	CRJE (EAST AFRICA) LIMITED
13	DELTA TWO CONSTRUCTION LTD
14	DEVELOPMENT FOR ENGINEERING AND CONSTRUCTION (DEC COMPANY LTD)
15	DOGUS INSAAT VE TICARET ANONIM SIRKETI
16	DONGIL CONSTRUCTION CO.,Ltd
17	ECOGL LTD
18	ECOMEM CO LTD
19	ECOSEKAT LTD
20	EGC LTD
21	EGECOR CREDO LTD
22	ENC RWANDA ENTREPRISES LTD
23	ENTREPRISE DE CONSTRUCTION SEBULIKOKO N. EMMANUEL
24	ENTREPRISE MUGARURA ALEX (EMA)

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Republic of Rwanda
Rwanda Public Procurement
Authority

25	EPOS COMPANY LTD
26	ERJ CONSTRUCT LTD
27	ETS KAZOZA JUSTIN & CIE (ETABLISSEMENT KAZOZA JUSTIN ET COMPAGNIE)
28	FAIR CONSTRUCTION S.A.R. L
29	HORIZON CONSTRUCTION
30	HYGEBAT LTD
31	MURENZISUPPLY COMPANY LTD
32	N.G.C LTD
33	RANDA CONSTRUCTION LTD
34	REALCONTRACTORS LTD
35	ROKO CONSTRUCTION (RWANDA) LTD
36	SEESEC LTD
37	SEYANIBROTHERS & CO (R) LTD
38	SOGEA SATOM
39	STECOL CORPORATION
40	STRABAG INTERNATIONAL GMBH
41	STRONG CONSTRUCTIONS LTD
42	SUMMA RWANDA JV LIMITED
43	TOP INTERNATIONAL ENGINEERING CORPORATION

1.10. Ülke Firmaları ile İşbirliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.)

Ruanda inşaat firmaları (Çin ve Hintli firmalar hariç) zaman zaman finansman ihtiyaçları ve zaman zaman ise teknik bilgi birikim, kalite ve şık iş yapış tarzı nedeniyle Türk firmaları ile işbirliğini talep etmektedirler. Ülke mevzuatında işbirliği ile alakalı bir kısıt olmayıp mevcut yapıda bazı ortak girişimler görülmektedir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

2. TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ

2.1. Ülkenin Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2024-2025 Yılı Bilgileri ve 2025-2026 Yılı Beklentileri

Ruanda'nın **teknik müşavirlik** (engineering consultancy) sektörü, ülkenin iddialı altyapı ve kalkınma hedefleri doğrultusunda hızla büyüyen, ancak ciddi bir **nitelikli işgücü açığı** ile karşı karşıya olan stratejik bir alandır. Bu durum, hem uluslararası danışmanlık firmaları hem de yetkinleşmeye çalışan yerel şirketler için önemli fırsatlar ve zorluklar yaratmaktadır.

Pazar Büyüklüğü ve Kapsamı: Endüstriyel hizmetler pazarı (mühendislik ve danışmanlık dahil) 2024'te önemli bir büyüklüğe ulaşmıştır. Danışmanlık hizmetleri pazarı; operasyonel, stratejik, finansal ve teknoloji danışmanlığını kapsayacak şekilde genişlemektedir.

Uluslararası firmalar altyapı, hidroelektrik, baraj, yol vb projelerde görev almaktadır. Karmaşık projelerde (ör. Ruzizi III Barajı) Tractebel (Fransa), Studio Pietrangeli (İtalya) gibi firmalar tasarım danışmanlığı yapmaktadır.

Sektörün en kritik sorunu nitelikli işgücü eksikliğidir. Yerel uzman sayısının yetersizliği, projelerin uluslararası firmalara bağımlılığını artırmakta ve maliyetleri yükseltmektedir. Özellikle yerli firmalar için büyük projelerde ön finansman ve garanti sağlama zorluğu devam etmektedir.

Sektörün 2025'ten 2031'e kadar istikrarlı bir şekilde büyümesi beklenmektedir. Büyümeyi, hükümetin NST2 (Ulusal Dönüşüm Stratejisi) hedefleri ve altyapı yatırımları desteklemektedir.

Ruanda Hükümeti, projelerin neredeyse yarısını özel sektör aracılığıyla gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Bu durum, danışmanlık firmalarına proje hazırlığı, fizibilite, modelleme ve yönetim alanlarında büyük fırsatlar sunmaktadır. "Yap-İşlet-Devret" modellerinde, danışmanlık hizmetleri inşaat sonrası işletme dönemini de kapsayacak şekilde genişlemektedir. Dijital dönüşüm hizmetlerine talep artacaktır: Bulut danışmanlığı, siber güvenlik, sistem entegrasyonu, Yapı Bilgi Modellemesi (BIM), drone haritalama ve yapay zeka destekli optimizasyon gibi araçların kullanımı yaygınlaşacaktır.

Ruanda'nın yeşil bina sertifikası zorunluluğu, bu alanda uzmanlaşmış danışmanlara olan ihtiyacı artıracaktır. Büyük projelerde toplum katılımı ve çevresel etki raporları kritik önem taşımaktadır.

Özetle, Ruanda'nın teknik müşavirlik sektörü, yüksek büyüme potansiyeli olan ancak derin yapısal sorunları (özellikle insan kaynağı) bulunan bir pazardır. Başarılı olmak isteyen firmaların, yerel dinamiklere uyum sağlayan, teknolojiyi etkin kullanan ve kapasite geliştirmeye yatırım yapan esnek bir strateji izlemesi gerekmektedir.

Ruanda'da teknik müşavirlik sektöründe faaliyet gösteren firmalara (Final Categorization List For Consulting Firms Operating In The Field Of Building And Civil Engineering For Design And Supervision Assignments) [New Updated List of Categorization of Consulting Firms - December 2025 2 1 .pdf](#) adresinden ulaşılabilmektedir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

3.MÜTEAHHİTLİK, TEKNİK MÜŞAVİRLİK YABANCI YATIRIM MEVZUATI

3.1. Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü Düzenleyen Mevzuata İlişkin Bilgi

Ruanda'nın müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörü, mesleki düzenleme, iş sağlığı ve güvenliği, çevre yönetimi, imar ve inşaat kontrolü gibi geniş bir yelpazede kanun ve yönetmeliklerle çerçevelenmiştir.

- Mesleki Düzenleme (Mühendislik): Law No. 023/2025 of 01/09/2025 Engineers Act,
- Mesleki Düzenleme (Mimarlık): Law No. 023/2025 of 01/09/2025 Architects & Quantity Surveyors Act,
- İş Hukuku ve İş Sağlığı/Güvenliği: Law 66/2018 of 30/08/2018 Employment Act,
- İş Sağlığı ve Güvenliği (Özel Düzenlemeler) Ministerial Order 02 of 17/05/2012 Occupational Safety and Health Act
- İş Kazası Tazminatı: Law relating to work injury benefits Work Injury Benefits Act
- Çevre Yönetimi: Environmental Management and Coordination Act,
- İmar ve Şehircilik: Law relating to the planning of land use and development in Rwanda, Physical Planning Act,
- İnşaat Kontrolü: Ministerial Order n° 04/CAB.M/015 of 18/05/2015,
- Yol Altyapısı: Law determining the establishment, functions and organisation of Rwanda Transport Development Agency (RTDA) Roads Act, 2007,
- Su Kaynakları Yönetimi Law governing water resources Water Act, 2016
- Kamu Özel İş Birliği (PPP), Law on Public Private Partnership,
- Yatırım Mevzuatı Investment Code; Law No. 006/2021 of 5 February 2021

3.2. Yabancı Yatırım Mevzuatına İlişkin Bilgi

Ruanda, ülkenin yatırım rejimini yöneten anayasa olan Yatırım ve İhracatı Teşvik ve Kolaylaştırmaya İlişkin 2015 Yatırım Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle iş ortamını kapsamlı bir şekilde iyileştirmiştir. Yatırım Kanunu, yabancı ve yerel yatırımcılara eşit muamele edilmesini talep etmektedir. Kanun ayrıca, şartları karşılayan yatırımcılara sunulan teşvikleri de özetlemektedir. Kanunun 6. maddesi, hükümetin yatırılan sermayeyi korumaktan sorumlu olduğunu ve bir yatırımcının haklarını edinmeyeceğini belirtmektedir... *“yatırımcıya yasalara uygun olarak adil bir tazminat verilmediği sürece, yatırımcının mülküne kamu yararına el konulması için hiçbir işlem yapılmayacaktır.”* Bu hüküm, Ruanda'ya yatırım yapmak isteyen yatırımcılar için rahatlatıcı bir hükümdür.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Ruanda, 2008 yılında Ruanda Yatırım ve İhracatı Teşvik Ajansı'nın (RIEPA) halefi olarak Ruanda Kalkınma Kurulu'nu (RDB) kurmuştur. RDB, yatırımla ilgili hizmetleri tek çatı altında sunmak ve doğrudan Başkanlık ofisine rapor vermek üzere sekiz mevcut ilgili kamu kurum ve kuruluşunu bir araya getirerek oluşturulan çok kurumlu bir kuruluştur. RDB, Ruanda Hükümeti'nin yatırım için Tek Nokta Merkezi olarak faaliyet gösteren uzmanlaşmış kuruluştur. Ruanda'da ekonomik kalkınmayı hızlandırma misyonuyla görevlendirilmiştir. Görevi, özel sektörün Ruanda'yı küresel iş, yatırım ve inovasyon merkezi haline dönüştürme yolunda büyümesini sağlamaktır. Ruanda Kalkınma Kurulu'na (RDB) kayıt olmayı seçen yatırımcılar (yerel veya yabancı) ek avantajlar için başvuruda bulunabilir. 2015 yılında kabul edilen bir Yatırım Kanunu, sektöre ve yatırım miktarına bağlı olarak yatırımcılara sunulan tüm mali teşvikleri belirtir. Yatırım sertifikası sahiplerine sağlanan avantajlar çoğunlukla kolaylaştırma hizmetlerine erişim, mali teşvikler ve en az iki yüz elli bin (250.000 ABD Doları) tutarında bir yatırım için yabancı vatandaşlar için üç çalışma ve oturma izni hakkı, yatırım koruması ve fonların geri gönderilmesi için garantilerden oluşur. Şirketleri, kuruluşlarını, kayıtlarını, işleyişini, tasfiyesini ve diğer ilgili konuları düzenleyen Şirketler Hukuku (2017) aracılığıyla Ruanda, yatırımcı koruması için bir temel sağlar. Bu, yabancı yatırımcılar için özel önem taşıyan önemli korumalar içeren Yatırım Kanunu (2015) ile tamamlanmaktadır. Bu, Ruanda'yı Afrika'nın en açık FDI rejimlerinden biri haline getirir ve FDI girişi ve kuruluşu konusunda hiçbir kısıtlama yoktur.

Anayasa'nın 42. maddesi, "Ruanda Cumhuriyeti'nde yasal olarak ikamet eden her yabancı, bu Anayasa ve diğer yasalar uyarınca belirlenen vatandaşlara ayrılmış olanlar hariç tüm haklardan yararlanacaktır" ifadesini içerir. Anayasa ayrıca, yalnızca kamu yararı ve adil ve önceden tazminatın ardından kamulaştırılabilen özel mülkiyet hakları üzerinde koruma sağlar.

Kigali Uluslararası Tahkim Merkezi (KIAC), 2011 yılında Özel Sektör Federasyonu'nun girişimiyle ve Hükümetle bağımsız bir kuruluş olarak ortaklık kurarak Parlamento kararıyla kuruldu. KIAC'ın amacı, Ruanda'daki Ekonomik Operatörlerin mahkemeye gitmelerine gerek kalmadan anlaşmazlıklarını kendi başlarına çözme kapasitelerini güçlendirmektir. Yatırımcılar ayrıca Çok Taraflı Yatırım Garantisi'nden de yararlanabilirler. Ruanda Hükümeti, yatırımın korunmasını sağlamak için bir dizi yasal ve sözleşmeye dayalı önlem almıştır. Ruanda Anayasası özel mülkiyetin korunmasını garanti eder. Aynı zamanda, Yabancı Yatırım Koruma Yasası, özel mülkiyetin hükümet tarafından kamulaştırılmasına karşı garanti vermektedir. Ancak, özel mülkiyet, kamu yararına olması ve usulüne uygun hareket edilmesi halinde kamulaştırılabilir.

RDB, patent, marka ve endüstriyel tasarımların tescil işlemlerini yürütmektedir. Ruanda'da buluşlar, patentler aracılığıyla korunur. Patent başvuruları, RDB tarafından değerlendirilir ve uygun bulunursa tescil edilir. Patentler, buluş sahiplerine belirli bir süre boyunca (genellikle 20 yıl) buluşlarını kullanma ve lisanslama hakkı verir. Ticari markalar, bir işletmenin ürün veya hizmetlerini diğerlerinden ayırt etmek için kullanılan işaretlerdir. Ruanda'da marka tescil işlemleri RDB tarafından yürütülür ve tescil edilen markalar, sahiplerine belirli bir süre boyunca (10 yıl,

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

yenilenebilir) koruma sağlar. Telif hakları genellikle eser sahibinin ölümünden sonra 50 yıl boyunca devam eder.

Ruanda, **Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı (MIGA)**'ya üyedir. MIGA, Dünya Bankası Grubu'nun bir kuruluşudur ve üye ülkelerdeki yatırımcıları ticari olmayan risklere (siyasi riskler, savaş, terör, kamu otoritelerinin sözleşmeleri ihlal etmesi gibi) karşı korumak amacıyla garanti sağlar. Ruanda'nın MIGA'ya üye olması, ülkenin yabancı yatırımları teşvik etme ve uluslararası yatırımcılar için güvenli bir ortam sağlama çabalarının bir parçasıdır.

Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve TRIPS Anlaşması: Ruanda, Dünya Ticaret Örgütü (WTO)'nun bir üyesidir ve dolayısıyla Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS)'e taraftır. TRIPS Anlaşması, fikri mülkiyet haklarının uluslararası düzeyde korunmasını sağlayan ve WTO üyesi ülkelerin uyması gereken standartları belirleyen bir anlaşmadır. Ruanda, TRIPS kapsamında fikri mülkiyet haklarını koruma ve uygulama yükümlülüklerini yerine getirmektedir.

Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Üyeliği: Ruanda, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO)'nun da üyesidir. WIPO, fikri mülkiyet haklarının küresel düzeyde korunmasını ve teşvik edilmesini amaçlayan bir Birleşmiş Milletler kuruluşudur. Ruanda'nın WIPO'ya üye olması, ülkenin fikri mülkiyet hakları konusunda uluslararası standartlara uyum sağlama ve bu alanda işbirliği yapma taahhüdünü gösterir.

Ruanda'da yabancı ülkelerde verilen yargı kararlarının tanınması ve uygulanması, belirli koşullara bağlıdır. Ruanda hukuk sistemi, yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi için karşılıklılık ilkesinin geçerli olması, adil yargılama ve temel hukuk düzenine aykırı olmaması ve yabancı mahkemenin, davaya bakmak için yetkili olması gerekir. Ruanda mahkemeleri, yabancı yargı kararlarını bu kriterlere uygun olarak değerlendirir ve uygun görülürse tanır. Ancak, her bir kararın tanınması ve tenfizi, somut olayın koşullarına ve Ruanda hukukuna göre belirlenir.

Ruanda'da herhangi bir döviz kontrolü bulunmamaktadır. Hem yerleşik hem de yerleşik olmayan kişiler, yerli bankalarda döviz hesabı açabilirler, yabancı paralarını transfer edebilirler. Merkez Bankasının belirleyeceği şartlarla belirli bir kişi veya sınıfa izin verdiği durumlar dışında, yetkili satıcılar dışında hiç kimsenin döviz ticareti yapmasına izin verilmez.

Ruanda'daki bankacılık mevzuatı, ülkenin finansal sistemini düzenleyen ve denetleyen yasalar, yönetmelikler ve kurallardan oluşur. Ruanda'nın bankacılık sektörü, Ruanda Ulusal Bankası (National Bank of Rwanda - BNR) tarafından denetlenir ve düzenlenir. BNR, ülkenin merkez bankası olarak para politikasını yönetir, finansal istikrarı sağlar ve bankacılık sektörünün düzenlenmesinden sorumludur. Ruanda'da banka veya finansal kurum kurmak için BNR'den lisans alınması zorunludur.

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Ruanda, finansal kapsayıcılığı artırmak için mikrofinans kuruluşlarına önemli bir rol vermiştir. Mikrofinans kuruluşları, küçük işletmelere ve düşük gelirli bireylere finansal hizmetler sunar. Bu kuruluşlar, BNR tarafından düzenlenir ve denetlenir.

Ruanda'daki bankacılık mevzuatı, uluslararası standartlara uygun olarak düzenlenmiştir ve finansal istikrarı, şeffaflığı ve kapsayıcılığı hedeflemektedir. Bankacılık sektörü, Ruanda Ulusal Bankası (BNR) tarafından sıkı bir şekilde denetlenmekte ve düzenlenmektedir. Yabancı yatırımcılar için de uygun bir ortam sunan Ruanda, Afrika'nın en hızlı büyüyen ekonomilerinden biridir.

Daha detaylı bilgi için Ruanda Ulusal Bankası'nın (BNR) resmi web sitesini ziyaret edebilirsiniz. (<https://www.bnr.rw>)

Ruanda hukuk sisteminde çoğu anlaşmazlık mahkemede dava yoluyla çözülmektedir. Mevcut veya gelecekteki farklılıklarını tahkime götürmeyi seçen taraflar, sözleşmelerine bir tahkim maddesi eklemelidir. Böyle bir anlaşma ile atanan hakemin yetkisi, Yüksek Mahkeme'nin izni olmadıkça veya anlaşmada aksine bir niyet görülmedikçe, geri alınamaz. Alternatif uyuşmazlık çözümü olanakları Ruanda'nın Uyuşmazlık Çözüm Merkezi tarafından sağlanmaktadır.

Ruanda ayrıca, Devletler ve diğer Devletlerin vatandaşları arasındaki anlaşmazlıkların çözümü için bir Dünya Bankası anlaşması olan Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümü Merkezi'nin (ICSID) bir üyesidir. (Katılım tarihi 1979). Bu üyelik, Ruanda'nın, yabancı yatırımcılar ile devlet arasındaki uyuşmazlıkların ICSID tahkimine götürülebileceğini kabul ettiği, ICSID tarafından verilen nihai kararları tanıyıp icra edeceği anlamına gelir. Ruanda, yabancı yatırımcılar ile imzaladığı İkili Yatırım Anlaşmaları veya Çok Taraflı Anlaşmalar (örneğin, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması - AfCFTA) uyarınca, yatırımcıların ICSID'e başvurmasına izin verir.

Yabancı Hükümler (Karşılıklı Uygulama) Yasası, Ruanda'da verilen kararlara karşılıklı muamele sağlayan diğer ülkelerde verilen kararların Ruanda'da uygulanmasını sağlar. Diğer bir deyişle, Ruanda'da yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi (uygulanması), karşılıklılık (reciprocity) ilkesine dayanır. Ruanda'nın karşılıklı uygulama anlaşmaları yaptığı ülkeler Avustralya, Malavi, Kenya, Seyşeller, Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti, Uganda, Birleşik Krallık ve Zambiya'dır. Böyle bir anlaşma olmaksızın, yabancı mahkeme kararı, karara ilişkin dava açılması dışında Ruanda mahkemelerinde uygulanamaz. Bu ülkelerle yapılan ikili anlaşmalar veya bölgesel düzenlemeler (örneğin, Doğu Afrika Topluluğu - EAC üyeleri) sayesinde, mahkeme kararları Ruanda'da doğrudan tenfiz edilebilir. Ruanda ile karşılıklı uygulama anlaşması bulunmayan ülkelere gelen mahkeme kararları için: yeni bir dava açılması gerekir. Ruanda mahkemeleri, yabancı kararı "delil" olarak değerlendirip yerel hukuka göre yeniden karar verebilir. Otomatik tanıma söz konusu değildir. Yabancı Kararların Tenfiz Süreci ise anlaşma olan ülkeler için bile, kararların uygulanabilmesi için şu koşullar aranır: Karar, Ruanda kamu düzenine (public policy) aykırı olmamalı. Taraflara adil yargılama hakkı tanınmış olmalı. Karar, yetkili bir mahkemede verilmiş olmalıdır.

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Ruanda mahkemeleri, genel bir kural olarak, bir anlaşmada yabancı hukuku öngören bir amir yasa maddesini tanır. Ancak böyle bir kanun seçiminin gerçek, hakiki, iyi niyetli, hukuka uygun ve makul olması gerekir. Bir Ruanda mahkemesi, taraflar, anlaşmanın en önemli bağlantısının bulunduğu ve bu nedenle mahkemenin normalde sahip olacağı bir Ruanda yasasının zorunlu hükümlerinden kaçınmak için yabancı bir yasayı uygulama niyetindeyse, bir yabancı yasayı yürürlüğe koymayacaktır.

Detaylı hukuki süreç için Ruanda Yargı Portalı <https://www.judiciary.gov.rw> adresi ziyaret edilebilir.

Ruanda'nın arazi mülkiyet sistemi, 2004 Ulusal Arazi Politikası ve 2005 Organik Arazi Kanunu ile köklü değişikliklere uğramıştır. Bu reformlar, tarihsel eşitsizlikleri gidermeyi, verimli arazi kullanımını teşvik etmeyi ve mülkiyet güvencesi sağlamayı hedeflemiştir. Günümüzde, 10/06/2021 tarihli 27/2021 Sayılı Arazi Kanunu ("Arazi Yasası"), Ruanda'nın modernizasyon ve sürdürülebilir kalkınma taahhüdünü yansıtan temel yasal düzenlemedir.

Ruanda hukukuna göre, yabancı bireyler ve şirketlerin arazi mülkiyetinde belirli kısıtlamalar bulunmaktadır. Tam mülkiyet vatandaşlıkta esas olandır. Yabancılar için ise en fazla 99 yıla kadar uzun vadeli emfiteüsis (kiralama) hakları elde edebilmektedir. Stratejik ulusal çıkar durumlarında, Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yabancılar tam mülkiyet hakkı tanınabilmektedir. Yabancıların özel arazi ediniminde arazi büyüklüğüne göre kısıtlamalar uygulanır. Yabancılar İçin Arazi Edinim Süreci ise arazi tespiti ile başlar, Ruanda Arazi Yönetimi Kurumu (NLA) ile mülkiyet ve kullanım hakları doğrulanır. Devlet arazilerinde hükümetle, özel arazilerde malikle müzakereler yapılır. Projenin niteliğine göre RDB, yerel yönetimler ve çevre kurumlarından izinler alınır. Arazi Yasası'nın 15. Maddesi uyarınca, emfiteüsis sözleşmesi Tapu Sicil Müdürlüğü'ne kaydedilir. Yatırımcılar, yerel imar planlarına ve çevre düzenlemelerine uymak zorundadır. Bazı projeler için çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) gerekebilir. Arazinin verimli ve sürdürülebilir kullanımı zorunludur. Uyuşmazlık Çözüm Yolları ise yerel arabuluculuk komiteleri (Abunzi), Özel Arazi Mahkemeleri ve Uluslararası tahkimdir.

3.3. Yabancı İşçi Çalıştırma, Oturma İzinleri, Vergiler Sosyal Güvenlik Giderleri ve Şirket Kuruluşlarına İlişkin Bilgi

a) Şirket Kuruluşu: Ruanda'da şirket kurma süreci, Doğu Afrika bölgesindeki en hızlı ve kolay süreçlerden biri olarak kabul edilmektedir. Ruanda Kalkınma Kurulu (Rwanda Development Board), şirket tescili, noter işlemleri ve göçmenlik hizmetleri gibi konularda tek hizmet sunan kurumdur. Şirket türleri ve kuruluş süreçleri hakkında daha detaylı bilgi almak için Ruanda Kalkınma Kurulu'nun resmi web sitesini ziyaret etmeniz önerilir.(<https://rdb.rw>) Başvurular çevrimiçi olarak yapılabilir ve genellikle 48 saat içinde tamamlanır. Ruanda'da şirket kurarken, öncelikle şirket türünü belirlemeniz gerekmektedir. Şirket türleri, Limited Şirket (Ltd), Anonim Şirket (PLC), Şahıs Şirketi (Sole Proprietorship) ve Ortaklıklar (Partnerships)'dir.

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Şirket kurulum sürecinin ilk adımı, şirket adının onaylanmasıdır. Ruanda Kalkınma Kurulu (RDB) üzerinden şirket adı rezervasyonu yapılabilir. Şirket adının benzersiz olması ve daha önce alınmamış olması gerekmektedir. Şirket kurulumu için gerekli belgeler arasında: Şirket ana sözleşmesi ve tüzüğü (Memorandum and Articles of Association), ortakların ve yöneticilerin kimlik belgeleri, şirketin fiziksel adresi bilgileri ve vergi kaydı için gerekli bilgiler bulunmaktadır. Ruanda'da şirket kurulumu için başvurular genellikle online olarak RDB'nin iş kurulum portalı üzerinden yapılmaktadır. Başvuru sırasında gerekli belgelerin yüklenmesi ve başvuru ücretinin ödenmesi gerekmektedir. Şirket kurulumu tamamlandıktan sonra, Ruanda Gelir İdaresi (RRA - Rwanda Revenue Authority) üzerinden vergi kaydı yaptırmanız gerekmektedir. (TIN Number denilen vergi numarası alınmalıdır). Ayrıca, faaliyet türüne göre gerekli işletme ruhsatlarını almanız da önemlidir. Şirketinizde çalışan personel varsa, Ruanda Sosyal Güvenlik Kurumu (RSSB - Rwanda Social Security Board) üzerinden sosyal güvenlik kaydı yaptırmanız gerekmektedir.

Ruanda'da şirket kurulum süreci genellikle hızlı ve dijitalleşmiştir. Şirket kurulumu, ortalama olarak birkaç gün içinde tamamlanabilmektedir. Maliyetler ise şirket türüne ve büyüklüğüne göre değişiklik göstermektedir. Ruanda, iş yapma kolaylığı açısından Afrika'da önde gelen ülkelerden biridir. Öte yandan hükümetin en önemli önceliklerinden birisi yolsuzlukla mücadele olup, Ruanda bugün Afrika'da yolsuzluğun en düşük olduğu ülkeler arasında gösterilmektedir. Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı sıralamasında 38.sırada olan Ruanda, Afrika'da Morityus'tan (13.sırada) ikincidir.

b) Vize: Ruanda vize politikaları, ülkeye giriş yapacak kişilerin uyruğuna ve seyahat amacına göre değişiklik göstermektedir. **Vize Türleri:** -**Turistik Vize: Süre:** 30 gün (tek veya çok girişli), **Amaç:** Turizm, aile ziyareti veya kısa süreli seyahatler için kullanılır. -**Ticari Vize: Süre:** 30 gün (tek veya çok girişli), **Amaç:** İş toplantıları, ticari görüşmeler veya yatırım amaçlı seyahatler için kullanılır. -**Transit Vize: Süre:** 7 gün, **Amaç:** Ruanda üzerinden başka bir ülkeye seyahat edecek kişiler içindir. -**Konferans Vizesi: Süre:** Etkinlik süresine göre değişir. **Amaç:** Ruanda'da düzenlenen uluslararası konferans, seminer veya toplantılara katılım için kullanılır. -**Çalışma Vizesi: Süre:** 1 yıl (yenilenebilir), **Amaç:** Ruanda'da çalışmak isteyen yabancılar içindir. **Gereklikler:** İş sözleşmesi, işveren mektubu ve Ruanda Göçmenlik Ofisi'nden onay. Ruanda'da çalışma ve oturma izinleri birbirinden ayrı süreçler değildir. Yabancı uyruklu bir kişi, ülkede yasal olarak çalışabilmek ve ikamet edebilmek için **Çalışma İzni** veya **Yatırımcı Oturma İzni** gibi uzun dönemli bir **Oturma İzni (Residence Permit)** almak zorundadır. Gerekli Belgeler: En az 12 ay geçerli pasaport, Biyometrik fotoğraf, Sağlık raporu, Adli sicil kaydı, Mali yeterlilik belgeleri (banka hesap dökümü, maaş bordrosu vb.), Konaklama bilgileri, İş sözleşmesi veya şirket kuruluş belgeleri.

Vize Başvuru Yöntemleri: -**e-Vize (Online Vize): Başvuru Adresi:** [Ruanda Göçmenlik Ofisi Resmi Sitesi](#), **Süreç:** Başvuru online olarak doldurulur, gerekli belgeler yüklenir ve ücret ödenir. **İşlem Süresi:** Genellikle 3 iş günü içinde sonuçlanır. -**Varışta Vize: Uygun Ülkeler:** Türkiye dahil birçok ülke vatandaşı, Ruanda havalimanlarında varışta vize alabilir.

Vize Muafiyeti Bazı ülke vatandaşları Ruanda'ya vizesiz giriş yapabilir. Örneğin: **Doğu Afrika Topluluğu (EAC)** üyesi ülkeler (Kenya, Uganda, Tanzanya, Burundi, Güney Sudan)

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

vatandaşları vizesiz girebilir. **Diğer Ülkeler:** Singapur, Filipinler, Mauritius, Hong Kong ve daha birçok ülke vatandaşı 90 güne kadar vizesiz kalabilir.

c) Vergiler:

Kurumlar Vergisi: Ruanda'da faaliyet gösteren tüm şirketler, yabancı şirketlerin temsilcilikleri ve belirli yabancı kuruluşlar Kurumlar Vergisi ödemek zorundadırlar. Ruanda'da kurumlar vergisi oranları sektörlere ve şirket büyüklüklerine göre farklılık gösterir:

Kategori	Vergi Oranı	Açıklama
Standart Oran	%28 (%30'dan 2024 yılı sonunda düşürülmüştür)	Ticari şirketler, sanayi ve hizmet sektörleri için geçerlidir. Fakat, -Yıllık cirosu 12 milyon RWF'yi aşmayan küçük işletmeler (micro-enterprise) yıllık cirolarına göre sabit bir yıllık vergi (flat tax) öderler. 2 milyon-4 milyon arası 60.000 RWF, 4 milyon-7 milyon arası 120.000 RWF, 7 milyon-10 milyon arası 210.000 RWF, 10 milyon -12 milyon arası 300.000 RWF ödemek zorundadır. -Yıllık cirosu 12 milyon ile 20 milyon arası olan small business(KOBİler) ise yıllık cirosunun %3'ü kadar vergi ödemek zorundadır.
Tarım ve Hayvancılık	%0	Yıllık ciroları 12 milyon RWF'yi aşmadığı takdirde kurumlar vergisinden muafır.
Turizm Sektörü	%15	Otel ve turizm tesisleri için geçerlidir.
Agro-İşleme	%15	Tarım ürünlerini işleyen şirketler için.
İhracat Odaklı Şirketler	%5	Gelirlerinin en az %50'sini ihracattan elde eden şirketler için %15, %30-%50 arasında ihracat yapanlar için %25.
Mikro Finans	%0	Yetkili makamlarca onaylanan mevduat kabul eden mikro finans kuruluşları 5 yıl boyunca %0 kurumlar vergisi ödemektedir.
Bölgesel veya Uluslararası Merkez Ofis Kuran.	%0	Ruanda'da bölgesel veya uluslararası merkez ofis kuran ve belirli yatırım şartlarını karşılayan şirketlere uygulanır.
50 milyon USD yatırım yapan	5-7 Yıl Vergi Tatili	Turizm, imalat, enerji, sağlık ve bilgi teknolojileri gibi öncelikli sektörlerde en az 50 milyon USD yatırım yapan şirketlere uygulanır.

Kurumlar Vergisi Matrahı: Şirketin net kârı (brüt gelir - işletme giderleri + vergiye tabi olmayan gelirler) şeklindedir. Makine, bina veya teknoloji yatırımları için %50'ye varan indirimler. Ar-Ge harcamaları ekstra vergi indirimi ile desteklenir. Serbest bölgelerde faaliyet gösteren şirketler 10 yıl vergi muafiyeti alabilir. Beyan Dönemi, mali yıl sonu itibarıyladır. (genellikle 31 Aralık). Beyanname, mali yılın bitiminden sonra 3 ay içinde sunulmalı ve vergi ödenmelidir. RRA'nın e-tax platformu üzerinden online beyan ve ödeme yapılır. Yıllık cirosu 10 milyon RWF altındaki işletmeler, basitleştirilmiş Tek Vergi (Turnover Tax) sistemine tabidir. Çifte vergilendirmeyi önlemek için yurtdışında ödenen vergiler mahsup edilebilir. Ruanda, çifte vergilendirmeyi önlemek için Türkiye dahil 20'den fazla ülke ile anlaşma yapmıştır. Anlaşmalar kapsamında vergi oranları düşürülebilir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Örneğin, XYZ şirketinin yıllık brüt geliri 500 milyon RWF, indirilmesine izin verilen Giderler: 300 milyon RWF, amortisman ise 50 milyon RWF olsun. Vergi Matrahı: 500 milyon (gelir) - (300 milyon + 50 milyon) = 150 milyon RWF, Vergi Tutarı: 150 milyon x %30 = 45 milyon RWF. Ödeme: Tek seferde veya geçici ödemeler ile (4 çeyrek): 45 milyon x %25 = 11.25 milyon

-Yatırım İndirimi: Yeni makine alımında %50 amortisman (ilk yıl). Araştırma-Geliştirme: AR-GE harcamalarının %30'u ekstra düşülmektedir. İhracatçılar: İhracat gelirlerinin %5'i vergiden muaf. XYZ Ltd 20 milyon RWF AR-GE harcadıysa, 20 milyon x %30 = 6 milyon RWF ek matrah indirimi imkanı bulunmaktadır.

Katma Değer Vergisi: Ruanda'da KDV, "VAT" (Value Added Tax) olarak adlandırılır. KDV, Ruanda hükümetinin en önemli gelir kaynaklarından biridir ve toplam vergi gelirlerinin %25'ini oluşturmaktadır. Ruanda'da KDV oranları üç ana kategoride belirlenmiştir: **Standart Oran : %18**, Çoğu mal ve hizmet için geçerlidir (örneğin, elektronik eşyalar, inşaat malzemeleri, otel hizmetleri). **Sıfır Oran (%0)**, Ruanda'dan ihraç edilen tüm mallar, yabancı ülkelere yapılan taşımacılık hizmetleri, tohumlar, gübreler ve tarım makineleri gibi tarımsal girdilerde oran sıfırdır. **İstisna ve Muafiyetler**, Un, pirinç, mısır, fasulye gibi temel gıdalar, devlet tarafından sağlanan eğitim ve sağlık hizmetleri, bankacılık ve sigorta hizmetleri gibi finansal hizmetler, konut amaçlı kiralar, duruma göre KDV'den istisna ve KDV'den muafiyet vardır.

Yıllık cirosu 200 milyon RWF üzerinde olan işletmeler KDV kaydı yaptırmak zorundadır. Cirosu eşğin altında olan işletmeler de gönüllü olarak KDV kaydı yapabilir. KDV kaydı için eşik, herhangi bir yılda 20 milyon RWF veya bir takvim çeyreğinde 5 milyon RWF tutarında vergilendirilebilir cirodur. Standart KDV oranı %18 olup, KDV'den muaf olmayan veya sıfır oranlı olmayan mal ve hizmetlere uygulanır.

Mal ve hizmet ihracatı %0 KDV oranına tabidir. Diplomatik misyonların resmi amaçla ithal ettiği mallar, Ruanda hükümeti ile bağışçılar arasındaki özel düzenlemeler kapsamında yapılan teslimatlar ve özel teknik yardım anlaşmaları kapsamındaki teslimatlar veya ithalatlar da %0 KDV oranına tabidir. Bu tür teslimatlarda alıcılar, KDV ödeyip geri ödeme başvurusunda bulunabilir veya Ruanda Vergi İdaresi'nden KDV faturalarının damgalanmasını sağlayarak KDV'nin ödenmemesini temin edebilir.

Bazı teslimatlar KDV'den muaftır. Başlıca muafiyet kalemleri şunlardır: temiz su hizmetleri; sağlık amaçlı mal ve hizmetler; eğitim materyalleri ve hizmetleri; ulaşım hizmetleri; kitaplar, gazeteler ve dergiler; finans ve sigorta hizmetleri; konut amaçlı arazi ve bina kiralama; cenaze hizmetleri; enerji temini; muaf malların kiralanması; işlenmemiş tarım ve hayvancılık ürünleri; tarımsal sigorta hizmetleri; şans oyunları faaliyetleri; özel ekonomik bölge mal ve hizmetleri; cep telefonları; bilişim ve iletişim ekipmanları; gümrüklerde satılan mallar; uçak ve yedek parçaları/bakım araçları; ithal elektrikli araçlar ve aksesuarlar.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

KDV beyannameleri ve ilgili ödemeler, takip eden ayın 15'ine kadar Ruanda Vergi İdaresi'ne yapılmalıdır. Ancak yıllık cirosu 200 milyon RWF veya daha az olan mükellefler için KDV bildirimini üçer aylık dönemler halinde yapabilir ve ödemeler çeyrek sonundan sonraki 15 gün içinde yapılmalıdır. Bu mükellefler dilerse aylık olarak da beyan verebilir. KDV mükellefleri, vergiyi aylık olarak beyan eder ve öder. Ruanda Gelir İdaresi (RRA), e-tax platformu üzerinden online beyan ve ödeme imkanı sunar. Faturalarda KDV ayrıca gösterilmeli ve RRA formatına uygun olmalıdır.

Özel Tüketim Vergileri: Ruanda'da ÖTV, "Excise Duty" olarak adlandırılır ve lüks ürünler, alkollü içecekler, tütün ürünleri, benzin ve motorlu taşıtlar gibi belirli mallara uygulanır.

İthalat Vergileri: Ruanda, Burundi, Kenya, Tanzanya, Uganda, Güney Sudan ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti ile birlikte Doğu Afrika Topluluğu (EAC) gümrük birliğinin bir üyesidir. Gümrük tarifeleri, menşe kuralları, ithalat yasakları ve ticaret düzenlemeleri EAC aracılığıyla uyumlu hale getirilmiştir. Ruanda, ithalatın C.İ.F (maliyet, sigorta ve navlun) değerine EAC ortak dış tarifesini (CET) uygulanmaktadır.

Ruanda, EAC ülkeleri dışından ithalat için dört çeşit bir vergi yapısı kullanmaktadır.

Ürün	Vergi Oranı
Capital Goods and Raw Materials (Sermaye Malları ve Hammadde)	0%
Intermediate Goods not available in the region (Bölgede bulunmayan ara mallar)	10%
Intermediate Goods available in the region (Bölgede bulunan ara mallar)	25%
Finished Goods (Mamul Mallar)	35%
Sensitive Goods (Hassas Mallar)	>35%

İthalat vergisine (CIF değerine uygulanır) ek olarak, CIF+ithalat vergisi+işlem ücretlerine uygulanan ÖTV (ürünlere bağlı olarak değişen oranlar), CIF+ithalat vergisi+işlem ücretlerine uygulanan KDV (%18), CIF değerine uygulanan stopaj vergisi (%1,5), CIF değerine uygulanan altyapı geliştirme vergisi (%1,5), yalnızca yakıt ve petrol ürünlerine uygulanan stratejik rezerv vergisi (%0,2) ve CIF değerine uygulanan Afrika Birliği Vergisi (%0,2) yer alır. Aşağıdaki link kullanılarak bu vergiler hızlıca hesaplanabilir. (<https://rwandatrade.rw/Tariffs?l=en>)

Kişisel Gelir Vergileri: Kazandığın Kadar Öde (PAYE – Pay As You Earn), gelir getiren bir işte çalışan bireyler için uygulanan gelir vergisi sistemidir. İş, istihdam, kira, temettü, faiz ve emekli maaşlarından elde edilen gelir üzerinden alınır ve Ruanda'da ikamet eden ve çalışan herkes tarafından ödenir. Bir işveren olarak, 'kazandığın kadar öde' gelir vergisi (PAYE) kapsamında çalışanlardan kişisel gelir vergisi kesilmesi gerekmektedir. Serbest meslek sahipleri ise PAYE gelir vergilerini aylık olarak beyan etmeli ve ödemelidir.

Gelir vergisinde, aşağıdaki gibi kademeli oranlama sistemi bulunmaktadır.

Yıllık Gelir	Vergi Oranı
0-720.000 RWF	0%
720.001 - 1.200.000	10%
1.200.001 - 2.400.000	20%
2.400.001 ve üzeri	30%

Detaylı bilgi için RRA resmi sitesi <https://www.rra.gov.rw> ziyaret edebilir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

d) Sosyal Güvenlik Giderleri: Ruanda'da işçi sigortası ve diğer sigorta türleri, ülkenin sosyal güvenlik sistemi ve yasal düzenlemeleri çerçevesinde yönetilmektedir. Ruanda Sosyal Güvenlik Kurumu (RSSB) bu alanda birincil rol oynamaktadır. **İşçi Sigortası (Sosyal Güvenlik):** Ruanda'da işçi sigortası, çalışanların sosyal güvenlik haklarını korumak amacıyla uygulanmaktadır. İşverenler ve çalışanlar, RSSB'ye belirli oranlarda katkıda bulunmak zorundadır. Bu katkılar, çalışanların emeklilik, sağlık, işsizlik ve diğer sosyal risklere karşı korunmasını sağlar. Ruanda Sosyal Güvenlik Kurumu (RSSB) tarafından 11/01/2025 tarihinde kamuoyuna resmi olarak iletilen ve Ruanda Cumhurbaşkanlığı Kararına göre,

İşverene ait primin aylık sigorta prim türü ve miktarı ile oranı:

%6 Emeklilik Katkı Payı (Sigorta Primi),
%2 Mesleki Risk Primi ve
%0,3 Doğum İzni Primi (Kadın-Erkek Ayrımı Olmaksızın),

Personele ait primin aylık sigorta prim türü ve miktarı ile oranı:

%6 Emeklilik Katkı Payı (Sigorta Primi)
%0,3 Doğum İzni Primi (Kadın-Erkek Ayrımı Olmaksızın)

olarak belirlenmiştir.

Daha ayrıntılı bilgi için <https://www.rssb.rw> adresi ziyaret edilebilir

4.TÜRK FİRMALARININ FAALİYETLERİ

4.1. Türk Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmalarınca Ülkede Takip Edilen Projeler

Türk Firmaları ise Ruanda Kalkınma Kurulu verilerine göre 2015-2025 yıllarında Türk şirketlerinin Ruanda'da üstlendiği 25'i aşkın yatırımın toplam değeri 500 milyon Dolara ulaşmıştır. Bu rakam Ruanda'ya yapılan yatırımların yüzde 14'üne karşılık gelmektedir.

2019'da 13.5 milyon Dolar, 2020'de yaklaşık 4.5 milyon Dolar, 2021 yılında ise 82,4 milyon Dolar Türk yatırımı kaydedilmiştir. Türk yatırımları enerji, eğitim, otelcilik, turizm, tarım, sanayi ve inşaat alanlarında yoğunlaşmaktadır.

Ruanda'daki en büyük Türk yatırımı "Hakan Elektrik (Hakan Madencilik ve Elektrik Üretim San. Tic. A.Ş.)" ile uluslararası bir şirket olan "Quantum Power" ortaklığında (HQ Power) Ruanda'nın Gisagara bölgesinde inşa edilen enerji santralidir. Bahsekonu Santral 80 MW kapasitesinde ve yaklaşık 400 Milyon ABD Doları tutarındadır.

"Peat Power Plant" olarak da anılan turbadan enerji üretmeyi öngören santral, yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilmekte olup, 26 yıl HQ Power tarafından işletildikten sonra Ruanda Hükümetine devredilecektir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Santral Doğu Afrika'nın en büyük, Afrika'nın da Senegal'den sonra ikinci büyük turbadan elektrik üreten santrali olacaktır.

Türk İnşaat Şirketi Summa, 2015 yılında Ruanda Hükümetiyle, Kigali Kongre Merkezi ve Oteli inşaatının ıslahı ve tamamlanması için 119 Milyon Dolar değerinde sözleşme imzalamıştır, merkez Mayıs 2016'da teslim edilmiştir.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Yine Summa, toplam 45.000 kişi kapasiteli Amahoro Stadyumunun ve çevresindeki spor merkezlerinin yenilenmesi için 2022 yılında Ruanda Hükümeti ile yeni bir sözleşme imzalamıştır. 175 milyon Dolar tutarındaki proje tamamlanmış faaliyete geçmiş sadece 15 milyon dolarlık update ve rehabilitasyon işleri kalmış olup 2025 yılı Mayıs ayında tamamlanması öngörülmektedir.

Summa, ayrıca başkent Kigali’de on bin kişilik kapalı spor kompleksi (Kigali BK Arena) inşaatını da 6 ayda tamamlamış ve kompleksin açılışı 9 Ağustos 2019’da yapılmıştır.

Summa ayrıca Kigali’de bir Üniversitenin kampüs binasını inşa etmiş olup, Ruanda İstihbarat ve Ulusal Güvenlik Başkanlığı binasının inşaatını tamamlamıştır.

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Türk mütahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarınca ülkede takip edilen projelere gelindiğinde ise yukarıda belirtildiği üzere **Ruzizi III Hidroelektrik Barajı (Bölgesel Proje) Projesini takip etmektedirler. Bu proje**, Ruanda, Burundi ve DRC arasında, Ruzizi Nehri üzerinde 206 MW kapasiteli bir hidroelektrik santrali inşa edilecektir. 300.000'den fazla kişiye elektrik sağlaması hedeflenmektedir. Afrika'nın bu bölgesindeki en büyük enerji yatırımlarından biridir. Projeye Türk firmalarımız da teklif vermiş olup, yüklenici seçim süreci devam etmektedir. Proje Değeri: **800 milyon USD'dir.**

Bunun yanında,

-Government of Rwanda tarafından sağlanan finansman kapsamında Karama–Kadaho, Nyarusange–Nyabinyenga–Kigogo–Karama ve Kigogo–Mpanga güzergâhlarında toplam 35 km laterit yol inşaatının 1. Aşaması olan 15.5 km lik Kadaho–Karama–Nyarurama yol projesi ihalesi ile

-206 milyon dolarlık (IFAD International Fund for Agricultural Development katkısı 85 milyon dolar) Kayonza Sulama ve Entegre Havza Yönetimi Projesi ihalesi ve

-Inzoz Hill Estate Cooperative, Kigali Şehri'nin Nyarugenge Bölgesi, Nyamirambo Sektörü, Gasharu Hücresi'nde konut yapımı(residential apartment) ihalesi ile

Türk firmalarımız ilgilenmektedir.

4.2. Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar

Ruanda, yukarıda da belirtildiği üzere coğrafi konumu itibarıyla denize çıkışı olmayan, kara ile çevrili bir ülke (landlocked) olduğu için ithal ettiği malları genellikle kara ve hava yolunu kullanarak ülkeye sokmaktadır. **Bu da, Ruanda'nın ticaret maliyetlerinin dünyanın en yüksekleri** arasında olmasına yol açmıştır. Ayrıca, ülkenin **bölgesel demiryolu ağlarına bağlantısının bulunmaması**, ticaretin tamamen kara ve hava yoluyla yapılması (bu anlamda Türk Hava Yollarının uçuş ve hava kargo ücretlerinin rakiplerine oranla çok yüksek olması) **ticaret potansiyelini kısıtlayıcı** etkide bulunmaktadır. Orta Afrika ve Doğu Afrika arasında **bir koridor rolü oynayabilmesi** ve ticaret maliyetlerini düşürebilmesi bakımından **lojistik sektörünün güçlendirilmesi** Ruanda'nın bölgesindeki **rekabet üstünlüğünü** ele geçirmesi bakımından kritik öneme sahiptir.

Vizyon 2050 belgesine göre, Ruanda'nın **2035 yılında üst orta gelirli, 2050 yılında yüksek gelirli ülke** olma hedefini gerçekleştirebilmesi bakımından ticarete bir büyüme kaydetmesine rağmen, ticaret potansiyelini tümüyle hayata geçirememiştir. Bunda göreceli olarak **kısıtlı ihrac ürünleri, bölgede uygulanan ayrımcı tarife dışı önlemler** (ürünlerin ithalatını veya ihracatını zor ve/veya maliyetli hale getiren kotalar, ithalat lisanslama sistemleri, yasaklar, düzenlemeler, koşullar veya belirli pazar gereksinimlerinden kaynaklanan, tarifelerle ilgisi olmayan kısıtlamalar) ve **ticaret altyapısındaki eksiklikler** rol oynamaktadır.

Kigali Ticaret Müşavirliği Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

Öte yandan Ruanda mütahhitlik sektöründe yabancı firma faaliyetlerine yönelik kısıtlamalar ve riskler genel olarak inşaat malzemelerindeki ciddi fiyat artışları ve yüksek kamu borcu (2025'de GSYH'nın %79'u), vasıflı işgücü eksikliği ve yüksek ithalat vergileridir. (<https://taxsummaries.pwc.com/rwanda/corporate/other-taxes>).

Ruanda inşaat sektörü korumacı politikaların da etkisiyle neredeyse tüm inşaat ürünlerini %0 vergi ile EAC (East African Community) (Ruanda, Burundi, Kenya, Tanzania, Uganda, Güney Sudan ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti (DRC) ülkelerinden tedarik etme yoluna gitmektedir. Ruanda, EAC ülkeleri dışından ithalat için dört çeşit bir vergi yapısı kullanmaktadır.

5.GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

Ruanda, coğrafi konumu itibarıyla denize çıkışı olmayan, kara ile çevrili bir ülke (landlocked) olduğu için ithal ettiği malları genellikle kara ve hava yolunu kullanarak ülkeye sokmakta olduğu için **ticaret maliyetleri her ne kadar dünyanın en yüksekleri** arasında olsa da Ruanda'nın mütahhitlik sektörü, 2024-2025 yıllarında büyük altyapı projelerinin etkisiyle güçlü bir büyüme kaydetmiş ve 2025-2026 dönemi için beklentiler oldukça olumlu olmuştur. Sektör, hükümet yatırımları ve kentleşmenin etkisiyle Afrika'nın en hızlı büyüyen inşaat pazarlarından biri olma yolunda ilerlemektedir. Ruanda, Vision 2050 projesiyle uyumlu olarak 2050 yılına kadar nüfusun tüm kesimleri için yeterli ve erişilebilir bir resmi konut sektörüne sahip olmayı hedeflemektedir.

Ayrıca, Ruanda'da mütahhitlik sektöründeki arz, talebin çok gerisinde kaldığı için tahmini konut açığı 500.000'den fazladır. Bu da Ruanda Gayrimenkul Sektörü için Türk firmalarımız için aşağıdaki yatırım fırsatlarını sunmaktadır.

- Düşük maliyetli ve orta gelirli konut sitelerinin geliştirilmesi,
- Depo, ofis binaları ve alışveriş merkezlerinin geliştirilmesi,
- Apartman ve otel inşaatları,
- Artan nüfusu karşılamak için hala 200.000 konuta ihtiyaç duyulmaktadır
- Gençlik spor merkezleri,
- Kigali Şehri ve diğer kentsel alanlarda ofis blokları,
- Yüksek gelirli sınıf için konut siteleri veya bloklarının geliştirilmesi,
- Tuğla ve kiremit fabrikası,
- İnşaat malzemelerinin üretimi,
- Ticari kompleksler ve alışveriş alanları,
- Eğlence merkezlerinin geliştirilmesi,
- Temel hizmetlerin eğitimi ve sertifikasyonu: Mimarlar, mühendisler, tesisatçılar vb.,

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

6-FAYDALI ADRESLER VE KAYNAKÇA

- [1]. Rwanda Development Board (RDB), Invest in Remarkable Rwanda.
[Home - Official Rwanda Development Board \(RDB\) Website](#)
- [2]. National Institute of Statistics of Rwanda <https://statistics.gov.rw/datasource/formal-external-trade-goods-report>
- [3]. Ruanda Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MINICOM). www.minicom.gov.rw
- [4]. (Rwanda Environment Management Authority) rema.gov.rw
- [5]. NISR (Ruanda Ulusal İstatistik Enstitüsü), <https://statistics.gov.rw/>
- [6]. Ministry of Trade and Industry(<https://www.minicom.gov.rw/>)
- [7]. Rwanda Standards Board (<https://www.rsb.gov.rw/>)
- [8]. Ruanda Özel Sektör Federasyonu (PSF - Private Sector Federation Rwanda) www.psf.org.rw
- [9]. Ruanda Merkez Bankası <https://www.bnr.rw>
- [10]. Vizeler, <https://www.migration.gov.rw/visa/>
- [11]. Kigali Büyükelçiliği, <https://kigali-emb.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/390832>
- [12]. Seyahat Sağlığı, <http://www.seyahatsagligi.gov.tr>
- [13]. Ruanda İş Süreçleri, <https://businessprocedures.rdb.rw/>
- [14]. Ruanda İşgücü Anketi ([Labour Force Survey Annual Report 2023 | National Institute of Statistics Rwanda](#))
- [15]. RRA(Rwanda Revenue Authority) resmi sitesi <https://www.rra.gov.rw>
- [16]. Ruanda Tarifler, (<https://rwandatrade.rw/Tariffs?l=en>)
- [17]. Ruanda Sosyal Güvenlik Kurumu, <https://www.rssb.rw>
- [18]. Rwanda Public Procurement Authority (RPPA), <https://www.rppa.gov.rw>
- [19]. World Investment Report 2024 <https://unctad.org/wir>
- [20]. World Investment Report 2023, <https://unctad.org/publication/world-investment-report>
- [21]. Rwanda Development Board (RDB), <https://www.rdb.rw>

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

- [22]. Ruanda Yargı Portalı <https://www.judiciary.gov.rw>
- [24]. UNCTAD FDI/MNE database. <https://unctad.org/fdistatistics>
- [25]. Visit Rwanda [Visit Rwanda](#)
- [26]. Şirket Kurma Prosedürleri, [Business Procedures](#)
- [27]. Ruanda Hükümeti, [Government Portal](#)
- [28]. Göç İdaresi, [Rwanda Directorate General of immigration and Emigration](#)
- [29]. Ruanda Standartlar Kurulu, [Rwanda Standard Board](#)
- [30]. Ruanda Enerji Kurumu, [Rwanda Energy Group](#)
- [31]. Ruanda Convention Büro, [Rwanda Convention Bureau](#)
- [32]. Kigali Uluslararası Finans Merkezi, [Kigali International Financial Center](#)
- Ruanda Çevre Bakanlığı, <https://www.environment.gov.rw/>
- [33]. Ruanda Sosyal Güvenlik Kurumu, <https://rssb.rw/>
- [34]. Rwanda Ulusal İstatistik Kurumu, <https://statistics.gov.rw/>
- [35]. Ruanda Dışişleri Bakanlığı, <https://www.minaffet.gov.rw/>
- [36]. Ruanda Sağlık Bakanlığı, <https://www.moh.gov.rw/>
- [37]. Ruanda Bilgi Teknolojileri ve Yenilik Bakanlığı, <https://www.minict.gov.rw/>
- [38]. Ruanda Altyapı Bakanlığı, Ministry of Infrastructure <https://www.mininfra.gov.rw/>
- [39]. Ruanda İç İşleri Bakanlığı, <https://www.mininter.gov.rw/>
- [40]. Ruanda Adalet Bakanlığı, <https://www.minijust.gov.rw/>
- [41]. Ruanda Yerel Hükümet Bakanlığı, <https://www.minaloc.gov.rw/>
- [42]. Ruanda Başkanlık Ofisi, www.presidency.gov.rw
- [43]. Ruanda Kooperatifler Ajansı, <https://www.rca.gov.rw/>

Kigali Ticaret Müşavirliği
Ruanda Mütahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu 2026

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgiler Kigali Ticaret Müşavirliği tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır.

Hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bu içerik, genel anlamda bilgi vermeyi amaçlamakta olup; bu içeriğin, müşterilerin ve diğer yatırımcıların alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilgileri kapsamayabileceği dikkate alınmalıdır. Bu sayfalarda yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da oraya çıkabilecek zararlardan Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulamaz.

T.C. KİGALİ BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Emrah UZUN
Kigali Ticaret Müşaviri

E-posta: kigali@ticaret.gov.tr

Adres: KG 2 No:25 Kimihurura Kigali Ruanda

Telefon: IP Telefon: 8380

Cep Telefonu: +250 796 169 476

+90 506 859 98 01